



સર્વ કાવ્ય સામગ્રી આદ્યેતમે ચલે ૧૯૨૦



વિવિધ કાવ્યમાળા.

પુસ્તક ૧ કુ.

Reg No 195

સંગિત

પટલાણીનો સત્યાગ્રહ.

(ગા. ના. સમ. પૂ. ગા. ય. યી. ના. ના. ગા.)

મ. સત્યાગ્રહીઓ દ્વિતીય.

૧૯૨૮ રવાવવાનો પાળ, જમાલપુર.

મુ. અમદાવાદ

૧૧૨ ૬ ૧ ૧



મ. ૧૧ ૧૧.

મને ૨૫.

૧૦૦૦.



બુક નંબર ૧૧૧ (પ્રા. રે. જ. બુ. ૬.)

22395



...માણાનું સાહિત્ય સંગિતની મજા હોવા કે નહીં તે જ નહિ, તેના વાંચનથી થતો સજ્જન આનંદ પ્રાપ્ત કરવા માટે જ એ ચાર સારા રહવાળા છંદો મુખપાઠ કરી જ્યાં ત્યાં ગાવા માટે જ એક સુધારાનો શોખ છે એવું જન સમાજને જણાવવા પુરતી ઠાંઠિ-
વા માટે જ નહિ, પરંતુ લેખકના લખાણને ધ્યાનમાં લેઈ તે પ્રમાણે વર્તન
રજ છે. સાહિત્ય એ કોઈ નજીવી વસ્તુ ન હોઈ તેમાં રહેલી જાવનાને પોષવી
યનારનું કર્તવ્ય ગણાય. સત્ય કે સૌંદર્યના તત્વનું કલ્પનાયુક્ત ઉચિત
જન સાહિત્ય ! સાહિત્ય એટલે માનવ હૃદયના મોત્તા સંસ્કાર, સાહિત્ય
ક્ષત્ય અને સૌંદર્યની શોધ, સાહિત્ય એટલે આત્માનાં ઉંડાં સ્વપ્નાં, સાહિત્ય
કલ્પનાની વિશ્વળીના ચમકારા, સાહિત્ય એટલે માનવજાતિનાં મુખ દુઃખોનો
ઝ, સાહિત્ય એટલે વાણીના સરોવરપર પડેલાં મનોનયનનો અજાણતો
પાટ, સાહિત્ય એટલે જગતની સંસ્કૃતિનું સંગ્રહસ્થાન. સાહિત્ય એટલે
માત્રને બંધુભાવથી સાંકળતું સ્નેહભવન, અરે સાહિત્ય એતો મનુષ્યની
નું મંદિર છે. એના શબ્દે શબ્દે પ્રભૂતાનાં પગલાં પડેલાં છે. એમાં રહેલી
નિરખતાં નિરખતાં અને તેમાં આપણાં પગલાં પાછાં પાડતાં પાડતાં, આ-
હ પ્રભૂ ધામે જવાના માર્ગપર ચડીએ છીએ. એ પુણ્ય પગલાંમાં રહેલી
ન્યારે આપણે સ્પષ્ટ રીતે જોઈ શકશું, ત્યારે તેમાં આત્માની પ્રભૂતા પણ
જશે અને આપણી પાછળ આવતી જનતાને માટે આપણે આ જીવનને
વી વેળા કાળના રજપર એવાં પગલાં મૂકતા જઈશું.

માટે હે આર્ય સંતાનો ! તમે તમારા ધર્મની ખાતર, તમારા રાંક દેશની
રે તમારા પોતાને માટે જોઈતા રોટલીના ટુકડાની ખાતર, રાત્રિ દિવસ
તમારા જાઈઓની ખાતર, અમારી વિવિધ કાવ્યમાળાના સાહિત્યનો જરાપણ
પોગ કર્યો નહિ જે કોઈ વાંચીને શીખે તેને તરતજ આચારમાં મુકજો અને
મેઘમંડળમાં અમારી કાવ્યમાળાના વાંચનનો પ્રચાર થાય તેમ કરજો. ઇત્યેતિ.



ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૩૭૬ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પદ્માવતી. સ્ત્રીચરિત્ર

વિષય ૬-૩

પટલાણીનો સત્યાગ્રહ.

૨થી પ્રસિદ્ધ કર્તા,
ભટ્ટ સત્યનારાયણ હારલાલ. } ખાસ ખાસ તે પંડ. ભોળા બન બરમાય; } બા
જમાલપુર રૂપાલવારની પોળ-અમદાવાદ. } શાલ ધણું જો હોય તો, પોળજ કૃદી બય. }

—મુદ્રાલેખ:—

હુ મારી માતૃખનિ માટે-તેના હુઃખ નિવારણને
મ' સવ પ્રકારના કષ્ટ મદન કરવાને તૈયાર છું. તે
કષ્ટ ચાહે ત્યાંથી આવે અને ચાલે તેવા આવે તેની
ગત ચિંતા નથી.

ચબુવેદ.

અથ પ્રથમોધ્યાય.

કવી કિવાચ:-રાગ લાળ (દોહરારને મળતા.)

ગુજ-દેશે ગામડું, ગળલાપુ-કડવાય,
કળાની વાસ વસે તહી, હરિહર આવાં બય.
પાદર પડીયા સંત તે, લગાવીયુ આમન;
નરનારી નિત આવતાં, કરવાને દરશન.
દોગ મચાઓ સાધુએ, નયનો મીચ્યા નેક,
માન સમાધિ આરણી, ઉત્તર નાપે એક.
નાલે આવું-પીલું નહિ, કરવું નહિ શયન;
ગળલાપુરની પાદરે, મીચ્યા બેઉ નગન.
લોક અતિ વિક્રમય થયા, શ્રદાળુ જન સર્વ;
જય ગાતા બેગી તણી, સુંદર પામ્યા પર્વ.
જેવા આવે સંતને, ગામ ગામના લોક;
વખણ કરતા સો વણે, મળતા થોડે થોડ.
ચાલે દિવસે બાગીચા, સંત મહાત્મા બોહ;
લોકો પડુ રાણ સ્થા, નિરખી મેળન દેહ.

શીવાભાઈ સીધાવીયા, સંત
સંતે પણ શાણા બની, પાડયો
સંતે પુણ્ય સમુર નર! દેાન
શિવાભાઈના નામથી, જાણે
શિવલા! બચ્યા દેખ તું, હરિજન
શિવો કહે મહારાજશ્રી! કૃપા.
સુન બે શિવલા સમુર તું, મેં આ
શિવમહિમા મુખપર સુએ, રામ ક:
પુરાન સખ મેં પઠ શકું, પઠાઉં સખકું
સુનને વાલા જો મીલે, પવિત્ર દેાગી
મળશે લાલ હરી તણે. સુણવા આપ
સુજન જ્ઞાન બનાવજો, છવનું દળા
સુન બે ગંડુ કયા બકે, દિસતા તુંહી
તુલસીદાસજી લીખ ગયે, બડે શાસ્ત્ર
“સંત પુરૂષ જો કબી મીલે, ધરપે તુમ હે
લકું આર શિરાપુરી, ખીલાવીને શીર
દુધપાક અચ્છો કરો, ચકા ચકી
સંત મુખસે સુનીએ, સખ શાસ્તર
પીછે સંત સેવા કરી, ધરના લે.
સુકૃત કથા મત સુણીએ, જો કાશી
શિવલો કહે હાલો પ્રભુ, પહેલા મ
જમી વિસામે લેખને, આપો જ્ઞાન
એકા કરના કષ્ટ હે, છવતરકા મે
સંત સમાગમસે બહા, તર બહા

૧૩ ધુળી પાત્ર,
 યથા, પાછળ સાધુ ગાત્ર.
 ૧૪માં, આવી ઉભાં બહાર,
 સંતને, કરતાં કોડ જુહાર.
 ના નહિ, સ્ત્રી સપરશ ના થાય;
 સ્નેહમે, પુન્ય પુરી હો જાય.
 સંત શ્રી, દિસો પવિતર આપ;
 માહુરાં, પધારીયા માઆપ.
 ૧૧ કરી, બોલાવો વહુ સર્વ;
 દેવનાં, પામ્યા રૂડુ પર્વ.
 ૧૩મી, આવી લાગી પાય;
 ૧૪વા તથા, હેયે હર્ષ જણાય.
 બોલના, કીતના તુજે સંતાન;
 ૧૫વા, ખેતર ગયા જવાન.
 ૧૬વો ક્યા હે ઉસકા નામ;
 લાડકી, શિવે કહ્યું તમામ.
 ૧૭ બહુ, કેસા ઉમદા નામ;
 ૧૮ બની, લગતી બોત હરામ.
 ૧૯ પાલી નહિ, પાલી વહુ એ ખાસ;
 ૨૦ કહેયો પ્રભુ, વહુજી પામે ત્રાસ.
 ૨૧ પાલી બહુ, બ્યાકરનમે બોલાય;
 ૨૨ સા સુચવે, પાલી બહુ કહેવાય.
 એસા વહો, વહુને બહુ દુઃખ થાય;
 ૨૩ બોલાવનાં, વહુવાર શરમાય.
 ૨૪ બહુ સસુર તું અછલમંદ અપાર;
 ૨૫ બંકે, શાસ્તર સુન દો ચાર.
 ૨૬ લોકારકા, ઉકાર લોકારકા સાર.
 ૨૭ કી સાથમે, વકાર બકાર સંગાય;
 ૨૮ આધારસે, સાબર્ય હોતા સાથ.
 ૨૯ પાલી બહુ, પાલી બહુ કહેવાય;
 ૩૦ અનુસરે, જમ જમમે રહેવાય.
 ૩૧ બોલકી, રૂડા હુવા લકાર;

જમ બોલાતી લાલકી, સમ્યા શુદ્ધિઆર.
 ૩૨ પોકા મેરા લાલકીયા, રખું લાલજી પાસ;
 લાલકી હે મેરી બહુ, એક બડા અભ્યાસ.
 ૩૩ શિવો કહે મહારાજશ્રી, જેસે તમને દોષ;
 ૩૪ દિકરા મારા સાંભળે, ધારે મનમાં રોષ.
 ૩૫ શિવલા, ગદ્દા, સસુરતું, ઉદ્ધુ બડા ગુમાર;
 ૩૬ અછલ ના તુજમે જરા, સાબર્ય હુવા સાર.
 ૩૭ સાબર તે શાનું બને? શિવે પુછ્યું એમ;
 ૩૮ હરન સમા હૈ સંત કહે, એસા પુછે કેમ?
 ૩૯ વહુનું હરણ કરો તમે, તે નહિ કહેવાત;
 ૪૦ હમણાં દિકરા આવશે, વંઠી જશે વાત.
 ૪૧ બાપુ વસમા દિકરા, કોષ તણા અંગાર;
 ૪૨ કિયોર જે કોપે કદી, આપે ત્રાસ અપાર.
 ૪૩ જેલ સમા બકવા કરે, કેસા મુદ અબજ;
 ૪૪ લડકોંકી પરવા નહિ, શુદ્ધા શુદ્ધ પ્રમાણ.
 ૪૫ દો સુતકી ચકલી કરે, ઉડાઉ પ્રીત આકાશ;
 ૪૬ ક્યા તું ભુલ ગયા મુજે, સમાધિકા અભ્યાસ.
 ૪૭ નહિ બોલું હું બાપજી, જેને કરતા એમ;
 ૪૮ હરમનની ચકલી કરો, હોય સુતને શેમ.
 ૪૯ વહુવાર આ સાંભળી, કરવા આગ્યાં દ્રેષ;
 ૫૦ નવલોહો કોઈ આવીયો, વરવા ધારી વેષ.
 ૫૧ પાલી કહે મુજી લાડકી, ટોંગી નર આ કોઈ;
 ૫૨ પાલી કહે છે મુજને, પાડા સરખો હોઈ.
 ૫૩ પાલી એની મા બને, મુજને આવે દાજ;
 ૫૪ જે ફાટયું રોયો બકે, લેશ ધરે ના લાજ.
 ૫૫ લાડી કહે બાબુ કહે, કેમ ધરે એ લેખ?
 ૫૬ રખડી ખાવા કારણે, લખ્યા હશે શું લેખ?
 ૫૭ સાધુ એ શાના કહે, લખોટા કહેવાય;
 ૫૮ માળા ઘાલી ઠાકમાં, જગને કુટી ખાય.
 ૫૯ પેટભસ એ ચોપણ, હરામના બધ માલ;
 ૬૦ બરે હોજરી હોશથી, ચઢે ચાલ પર ચાલ.
 ૬૧ જાન અગ્નિનો બંધ નહિ, અહિ નીતિ કે ધર્મ;
 ૬૨ એવાને સારામાં, કરવા નીચાં કર્મ.

આપણા, છુટે મોઢે આય; લોળા સસરા આપણા, હટ જાળે સપડાય. દાન કર્યાથી કો દિને, અજ ન જોઈ આય; સુધાત્રને દેવાય તો, યથાર્થ તે કહેવાય. પક્ષી ચંચ બરી પીચે, સગિના નહિ સુકાય; દાન કર્યાથી કો દિને, દ્રવ્ય ઘટિ નવ જાય. હરિહર ખાવા પર નથી, દ્રેષ મને તો લેશ. લગામ નહિ મોલ્યા તણી, હુંટયાનો ઉદ્દેશ. પાલી લાડીને કહે, એ છે નીચી જાત; હશે કઢાપી વાઘરી, બિલ કોળીની નાત. ભેખ ધરીને ભટકના, નહિ વારો કે વેદ; અજ્યાગત સમ આધરી, સુખે ભરે નિજ પેટ. હુણ્ણ દુરાચાર ન; દુરમનિના એ દાસ; સંગ નામ ધરાવીને, આપે સહુને ત્રાસ. સાત કહે એ શિવલા. ઘરસે ગરબડ થાય; જો વહુવાડ સુતકી, કીસ્કી નિદા ગાય. ખાપુ ભણતર આપનું, વળી જાન વેરાગ; વળ ચુ વહુ તેના કરે, સાધુ કહે સુખ માગ. પાવણી શિવાતણી, શિવગંગા છે નામ; મુચના વહુને આપના, કરવા ધરનું કામ.

“જાગા પ્રાણચિયું લાવવા, એ બેઠા લઈ જાય; ઉટકી અહીયાં લાવવા, વહુવર વહેલાં યાવ.”

પાલી વહુને લાડકી, પાણી ભરવા જાય; બન્નની મા એક છે, સગી બેઠેન કહેવાય. શિવાના એ ઓકરા, વજારમી કીશેર; પાલી વહુ પહેલા નણી, ઉમ્મર વરસે સોળ. કિશો ની વહુ લાડકી, ધર જુવાની જોર; પાણી ભરવા તે જતી, દેખતીજ ચકોર. બન્ને દિકરા આવીયા, ગુરૂને લાગ્યા પાય; વહુ જળા બરીને આવીયાં, હરિહર ઉભા થાય. વજુ બેલાવે ઉડીયા, લડો ગાલવા કાજ; પાલી વહુ આવી ખમી, લાંબી કાઠી લાજ. સાધુઓ તે કહે, ઉતારી જાણના;

શિવશંકરનું ના.

સંત કહે એ શિવલા, કૈયાં રસોઈ કરની કે નહિ, નુધરે ન જે ભેખએ તે લો પ્રભુ, માગો રસોઈ પણ રૂડી કરી, પ્રસાદ લો જળતો શિવલા દેખતું, ચક્કર અં પાંચશેર આટા દીજે, લી ચારશે ગો ગોખર અખ યા દિજે, કહાં ગઈ શિવલે ઘરમાં સર્વને, મુચના મેરી બહુ કુ મોલના, સરખન સો શિવો કહે હે આપલા, અસભ્ય ચલળે નુધરા સસુર તું, કયોં કર અશુદ્ધ કેસા મોલના, સાબર્ય ખાપુ વસમા દિકરા, કોષ તલ રખે કઢાપિ સાંભળે. વરતે સામગ્રી તૈયાર થઈ રસોઈ કર મોદક સ્વાદ સવાદિયાં, દાળ કરી ભાત કયોં બહુ ભાવનો, વાલ ચંચુ. રેતુ પણ ત્યાં રાખીયુ, વડી પાપડ તૈ નેવેલ આપ્તું ઇશને. સાધુએ તે પંદર લાડ ગોઠવ્યા, નિજ ભાણા જે શિવે બહુ આગ્રહ કયોં, લીધા બીજા આરોગ્યા આનંદથી, નાંવી ઉની હાથ પોઈ હરિહર ઉઠ્યા, વડીયા વાણી ઇશ્વરને વહુલો અતિ, હોકો હર શિવો કહે શું આપલા! પ્રભુથી એ હરી હરસે કોના બીના, કળી નહિજ શાસ્તરમે એસા લીખા, ગીતાણમે લ હોકો ધરવો ઇશને, મનુષ્યકા ક

અનુક્રમ.

ફત કુદરે ફલ તોળ્ય, જેમે લાજતા પ્રભ તલકે અવતુ પજત, પ્રજ્ઞવામી પ્રભા

વાંચકો પ્રત્યે.

માકુકા, કુષ્ઠ, કુલ આકાર;
 સમા, તોજ્યં જળ ભર સાર,
 કા બના, પ્રભુકા તે પર પ્યાર;
 જ્યોત્સ્ના, સમકા બય હરનાર.
 આપીયો; રૂડો રૂપરી એક;
 રૂપને વણા, શિવલા બચ્યા દેખ.
 તા બન્યા, વક્તા સંત સુબાળ;
 સંતને, હો બચગા કલ્યાણ.
 વિચારીશુ, હાકા રૂડો બંધ;
 તે જશે, બાવો કરતો કલેશ.
 મલીયો, શિવલા લે જળ હાથ;
 ઈશને, સ્વર્ગે પામે માથ.
 તકો તને, મિથ્યા કરમા ડોક;
 શેવે ધર્યું, જોતા ઝાઝા લોક.
 ઉઠીયા, સંત સુવાને બાય;

૧૧ કહા રાખી, ચલહમકો જતલાય.
 યો શિવલો, સાધુ આવ્યો સાય;
 સાધુ સુતા, શિવે બેઠયા હાથ.
 શેવા સંતકી, કરની એયે સાર;
 છોટી બહુ, કીશોરકી જો નાર.
 સમજ્યો આસમે, આ નહિ સાડે કામ;
 તારાઈ આહરી, દાનત થાય હરામ.
 તે સમજ્યો બધુ, છીક તથાપી થાય;
 બી બહુ કરે, છપડો નીકળી બાય.
 હે કહેવાય જો, પ્રમદા રાખે પાસ;
 બેજ નિકાળવો, દિન આજનો ખાસ.
 પોતે પછી, આવ્યો વહુની પાસ;
 સેવો પ્રભુ પુરે બાપલો આશ.
 કાચે આટલે, રહી અધુરી વાત;
 કંઠમાં વાંચ્યો, મળશે જ્ઞાન અઘાત.
 મળશે વણે, જો આગળ વંચાય;
 સત્યાનંદ ખરો, પટલાછીને થાય.

જનસમાજ પાસે અમારી જાહેર વિગતિ એક-
 વાર મુક્યા પછી સાર્વજનિક હિતકર તથા પ્રિયકર
 સંગિત સાહિત્ય રચી પ્રસિદ્ધ કરવાનું કામ અમે
 આજથીજ શરૂ કરીએ છીએ. આ વાર્તાની ઉપસા-
 ગિતા જોઈ તેના વાંચનના પ્રચાર મુજબર બાપા
 બાપુતા તમામના ઘરમાં સહેલાઈથી થઈ શકે એ
 હેતુથી અમે આ વાર્તાને જુદા જુદા માગોમાં
 પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠરાવ્યું છે જેથી તેના વાંચનના લાભ
 દરમિયાને ફક્ત નજીવી કામતમાં મળી શકશે આ
 વાર્તાના બાકી રહેલા ભાગો પણ અમે બનતી
 ત્વરાએ એક પછી એક ક્રમવાર પ્રસિદ્ધ કરીશું.

અમારા તરફથી આ કામને આલુ રાખવા સાત
 “શ્રી લેખકવૃત્તિ ફંડ” ની યોજના કરવામા
 આવી છે તેના નિયમો નીચે મુજબ છે.
 (૧) આ ફંડના નાણાંના ઉપયોગ અમારે એના
 તથા પરમ કરેલા માહિત્યને વખતે વખત
 પ્રસિદ્ધ કરવામાં થશે.

(૨) આ ફંડમા અગાઉથી યથાશક્તિ નાણા બરનાર
 દરેક ગ્રહસ્થને ફંડની છાપેલી પહેાચ બાપ-
 વામાં આવશે અને તેજો બરેલા નાણાંની દામત
 જેટલું સાહિત્ય જેમ જેમ અમારા તરફથી
 પ્રસિદ્ધ થતું જશે તેમ તેમ કેવળ વિના મુ-
 આપવામાં આવશે.

(૩) આ ફંડમા નાણાં બરતવી આપવામાં યથા-
 શક્તિ મદદ આપનારને તેના કામની યોગ્યતા
 મુજબ યોગ્ય સાહિત્યથી નવાજવામા આવશે.

અંતમા અમે આશા રાખીએ છીએ કે જન-
 સમાજ અમારા આ પ્રયાસને ઉલટબેર વધાવી લેશે
 અને દરેક યથાશક્તિ “લેખકવૃત્તિ ફંડ” ને
 મદદ કરી અમે તરફથી પ્રસિદ્ધ થતા સાહિત્યના
 વાંચનનો જરૂર લાભ ઉઠાવશે.

ડૉ. ડહદહ રૂપાલવારની } લી પ્રભાસેવક,
 યોજના-જમાલપુર, }
 અમદાવાદ, } જીવે સત્યાનંદવાચક હરિદાસ

અમદાવાદ—“શ્રીમદ્વા રેલ હોટલ” આસપાસ ગિરેશ પ્રી.
 શ્રીમદ્વા રેલ હોટલ—“શ્રીમદ્વા રેલ હોટલ” આસપાસ ગિરેશ પ્રી.

પટલાણીનો સત્યાગ્રહ.

(ગયા બાજથી ચાલુ.)

રાગ લાળ. (દેહરાને મળતાં.)

ડસકા ખાતી લાડકી, ઉંચી નીચી થાય;
વીંછી કરડયો છે મને, કહો પાલીને બાથ.
પાલીને શિવે કહું, બા બેટા તું આજ;
સેવા કરવા સંતની, સફળ થાય સહુ કાજ.
પાલી કહે સસરા સુણે, દોષ મને બહુ થાય;
રજસ્વલા હું હાલ હું, હુથી કેમ જવાય.
સાસુજીને મોકલો, મનખા પાવન થાય;
સંત સમાગમ થાય તે, લખ ચોરાશી બાથ.
સંત મુતા શેયા વિષે, બીનું બેન અપાર;
નિદ્રાધિન થયા મુખે, પોઢયા પરમાધાર.
શિવ ગંગા લોળા બલા, સમજે ના કાંઈ મર્મ;
પગથપી સાધુ તણી, કરવી સમજે ધર્મ.
કેવળ નિષ્કપટી હતા, ઉમ્મર અડતાગીશ;
મેઢે આબા મહાસતી, પ્રભુને નામ્યુ શીશ.
સત પુરૂષ મુતા હતા નિદ્રાધિન છે દેહ;
શિવ ગંગા પાછાં વાળ્યા, ઉંધતા ભાગી એહ
નિચે બે વહુઓ મળી, કરતી છાની વાત;
સાસુજી સેવા કરે, બાત ઉપર શી બાત.
નિરખી સાસુ આવતાં, નયને લાવી નીર;
રડવા લાગી લાડકી, હેયે ના રહી ધીર.
ઢાગ કરી ધરતી પડે, વીંછી કરડયો જેમ;
ઉંચી નીચી બહુ થાય છે, સાએ પુછુ કેમ.
સંત મુતા સાસુ કહે, નિદ્રાવશ થઈ દેહ;
જાહે ત્યારે જામશે, જેવા વહુ કહે એહ.
કેવે પ્રદરશ, કીડીયા, સરિહર આપા સાર;
કિતવો મરણ મરણે, મરણે મરણે મરણે.

હરિજન સમકુ આ સમિ, ઝ
સગાં સહોદર મિત્ર સખ, મિદ
શિવે સહુ જોલાવીયા, આ
સાધુ કહે મુનીયે બલા, મેં પ
કથા શરૂ થઈ ત્યા પછી, બન
ધન મચાવી ઢોંગીએ, “હરહ
મુનો મુખમતર ખાત સહુ, મેં
હર દિન રહેતા હોંસસે, બ
સમાધિમે હમ દેખતા, શિ
રાધા કૃષ્ણ મુજે ચહે; કરે સક
સમાધિકા અબ્યાસસે, બેકુઠે
લક્ષ્મિકાંત મુજે ચહે, બહોત સુખ
મિશ્ર કે દરબારમે, નટા રંગ ।
ગાન તાન શુલતાનમે, જાંધવ
નારદ વહા રહેતા ખડા, તાલ તંજુ
કરે બંદગી ઇશકી, તાલ મીલ
મિશ્રકી આજા મુજે, કરના કુદ
ગબલાપુર આયા હું મેં, સળકી પુ
ગરૂ પઢળી મુજકો મીલી, કથા સુદ
મુજપર બહોત પ્રસન્ન હૈ, શ્રી ત્રીભુવ
કંઠી મેં સળકો દઉં, કથા મુના
હરીહર કો અખ લોક સહુ, નમે બે
મુજ કંઠી ધારણ કરે, મોક્ષ પદે
શિવાય ઉરકે જગતમે, અધોગતિ
હમ આયા હે ઈધરતો, સુખ સમન
બૂત પ્રેત પીચાશ સો, કંઠી ન
મુક્તિ હર બરસે મિલે, પાકે પા
દેખા દેખા હો બાવળ, ભરાવળ
મરેલીયા લગ દારણે, મેં આયા

નર-હય-કલન.

હું, હરિકા ભક્ત અનુપ;
 થા, ભાઈ રહો અખ ચુપ.
 સદા, હમકો પુછો ખાત;
 નયગી, હરીહર હે સાક્ષાત.
 પદું, ભક્ત માલ પદનાર;
 હૈ પદી, સુનાઈગા કો ખાર.
 દીજે, મેં સખકા મેમ ન;
 ક હોયના, કૈસે પાવો જ્ઞાન.
 ખરા, જખરા શ્રદાવાન;
 ઠી કરે, છરકા મેં મેમાન.
 હને, સખકી રખતા સોઈ;
 સુખ ના, સંપત્યાદિક હોઈ.
 ચારીયું, આતો નહિ પલવાય;
 અહી રહે, ઘરમાં કલેશજ થાય.
 ર ઉડીયા, કયા પુર્ણ થઈ આજ;
 જૂખ લાગશે, વિચાર ખાવા કાજ.
 બ મુજકો લગી, પડી સાંજ સાક્ષાત;
 હે વાણુ તણી, સંધ્યાકાળે વાત.
 ભુખ હે લગી, ખીચડીકા હે કામ;
 ધીચડી દીજે, ધી કા ભરટે જામ.
 સાધુ સદા, એકજ વેળા ખાય;
 ખાધા થકી, દુષ્ટ વિચારો થાય.
 ૧૧ કયોં બકે, હય અજાની આપ;
 મેં ભુકજે રહે, ચેહિ જગતકા ખાપ.
 કુ બોલના, દો શેર દુધ રખાવ;
 બ કહે ભલા, સરપન સખ લે આવ.
 લક્ષણુ ભુડાં, સતાઓ મારે ઘેર;
 બોલાવીયા, કયા જનમનાં વેર.
 ૧૨ તે બયતો, છવને શાંતિ થાય;
 હર જાલતાં, માછજથી પરતાય.
 ૧૩ સુચર્યું, દો માણે તે આજ;
 ૧૪ આ બાવલો, પ્રજા રાખજે લાજ.

વાણુ કીધું બાવલો, તોય ન મેલે ૮.
 ધી ખશેર મગાવીયુ, દિવો કરવા હાલ.
 કિશોરને પાલી કહે, મુશિયે દીયર વાત;
 સળી ગયેલો સંત આ, કરશે કઈ ઉતપાત.
 નખોદીયો નકટો ઘણો, ફાટયા બોલે બેલ;
 રીસ મને એની ચટે, લગાઈ બાણુ ધોલ.
 પાડી કહી બોલાવતો, મને હનમી એહ;
 લાડી તો એનીજ વહુ, “મેરી બહુ” કહે તેહ.
 શાસ્તરના આધાર દઇ, પાટે ખોટાં નામ;
 બે ફાટયું બહુ બોલતો, મુખપર નહિ લગામ.
 કિશોર કોપી બોલીયો, માફ એને આજ;
 શિવો કહે ઓ છોકરા, મનમાં ધર તું લાજ.
 લાજ ધરાવો શી મને, વારો એને સાર;
 કયાંથી પકડી લાવીયા મુરખનો મરદાર.
 બાપ કાઢો એહને, સાચું કરું છું હાત;
 નહિ તો મારી કાટવો, મારે પ્રાતઃકાલ.
 બાવે આ સહુ સાંભળ્યું, મનમાં લીધો સાર.
 ખેતર છે આદ્યા જલું બાવે કર્યો વીચાર.
 કણ્ણી બહુ કાયર થયો, વંડી બાણી વાત;
 ખોડાભાઈ ત્યાં આવીયા, એજ સમે સાક્ષાત.
 હરિહરને હેતે નરયા, જોડીને બે હાથ;
 કાલે પાવન ઘર કરો, “માફ જગના નાથ.
 સેવા જે અમથી બને, કરશું આણી વહાલ,
 હરિહર કહે અચ્છા ભલા ? આવુંગા મેં કાલ.
 શિવાભાઈ રાજ થયા, બાણી છુટયું સાલ;
 રાત્રી જ્યમત્યમ ગાળશું, બશે પ્રાતઃકાલ.

લાવણી.

પ્રાતઃકાળે પહોંચશે, સાધુ બીજે ઘેર;
 ખોડાને ત્યાં શી ખુત્રી, થઈ તે સુખજે પેર.

ધતિશ્રી પ્રથમોઽધ્યાય સંપૂર્ણમસ્તુ.

અથ દિતિયોધ્યાય.

લાવણી.

સુષ્ણ્વે શ્રોતા સ્નેહથી, દોંગી નરનાં કામરે;
હરિહર ભાઈ સાધુ બની, અંધ કરે સહુ ગામરે.

રાગ ઢાળ. (દોહરાને મળતો.)

ખોડીદાસે સર્વને, સુચના આપી સાર;
સંત પધારી આપણાં, પાવન કરશે દ્વાર.
બે બેયર છે તેમને, નવી રૂપાળી નાર;
બુની છે સંતોકબા, સાદો દિલ ઉદાર.
શ્રદ્ધા ધરનાં બધાં, બોળાં અપરંપાર;
ખોડીદાસ ખરેખરા, હરિના ભક્ત અપાર.
ભક્તરાજ કહેવાય તે, સંત સકળ ત્યાં બંધ;
હરિ ભક્તિના ભાવથી, ખોડાભાઈ વખણાય.
ધૂળાભઈ, ધોરીભાઈ, નાથાભાઈની સંઘઃ
ખડકીમાં ખોડાભઈ, સંપી રહે સંગાથ.
અધિક સંપતિ એમની, પુંજી કર બે લાખ;
નાથાભાઈ રહે નજીકમાં, ઘર બે સાખોરાખ.
સાધુ આવ્યા જે મને, કયો રો સત્કાર;
વહુએ ધુવંટ ખેંચીયા, પગે પડી તત્કાળ.
સુખ દરશન ના થઈ શક્યુ, સાધુ પામ્યા કોઈ;
ધુવંટને અવખોડીઓ, વિરૂદ્ધ આપી બોધ.
કયા બાવા દોનું તણ્યા, મરિયા કૈસી બાત ?
કયો ધુવંટ ધરકે ખડી, દિસતી કે કમબત.
શિવાભાઈ હાજર હતા, બોલ્યા મીઠી વાણ;
રૂઠી છે અમ લોકની, મરીયાદાની ખાણ.
સાધુ કહે છે શિવલા, દરશનથી દુઃખ બંધ;
દર્શનસેં ધ્યાને કરી, પ્રભુ પ્રત્યક્ષ થાય.
આંખે અણસારો બને, મનમાં પ્રસરે તેહ;
ધ્યાન ધરે તેના પરે, પ્રેમ પથ છે એહ.
એકા પ્રેમ હરી પરે, કરના ઓ સબ ખાત;
પ્રતિભાજ દરશન કીજે, હંધર હોતા જાત.

દરશનસેં ૫૨

હરિહરકી કહણી મીઠી, જઈલે
સાધુ આવે આંગણે, શીર કરે
પુલે સુખ કયો ના કહે, લર્થ
રૂપાળી લાજી ઘણી, મનમાં
સમજી ગઈ સંતોકબા, લંપટ
સુખ બેવાં પરનારનાં, લંપટ
સાધુતા શા કામની, દાનત થ
રીસાઈ બંધે સંત તો, દિલમાં
રૂપાળી કહે આપણા, કુળની
અભ્યાગત રીસાય તો, પુન્ય સક
પાપો આપે આપનાં, હૈયે હ
દિકરીઓ થઈ ધર્મની, દેખ
કાળુ મોઢું એહનું, ખાળી આપા
હાડ માંસને આમનાં, સોના જેવાં
નથી હીરા એમાં જડયા, કણુ ભંશુર
નીરખીને સુખડાં હવે, શાંત બનો મ
પધારીયા છે પ્રેમથી, રહેમ ધરોને
સંતોકે શાણી બની, માંડી કર્મ
બળમે બરાં છે છતાં, વંજા દોષ
વરસ બહુ વહી ચાલતાં, થનાં નથી
આશિષ બે આપો પ્રભુ, રૂઢુ કરે
કુછ શ્રીકર નહિ બાઈ તું, હમ થરણે
તીન તીન પુત્ર તુજે દઈ; જગમે સુખ
શ્રી બિંદુ કે પાસમેં, દઈ ફરીયાદી
બકીલાત તેરી મરૂ, સફલ હોયમા
પાણી ત્યાં આવ્યું પછી, જો જોબર સ
સેંધને ચોકો કરી, ચુલો કર્યો
સામઝી શી લાવવી, પુછજું ન
હરિહર કહે દુધ લાઈએ, આધા મન
ચાર ચેર આટા દિને, ચારચેર બી
તીન ચેર સફર દીજે, શાક ફાક
બદામ બચ્છી એલથી, ચારોળી

સરલાજી.

હા, જુજ આપણકા કામઃ
 મીઠે, કંબુસ હો ના આમ.
 ૫ કરી, વળી કંઠયો દુધપાક;
 ત્યાં તળી, મુંદર તળીયાં શાક.
 ખરપણ કરી, બેઠા શાણા સંત;
 નિકટમે, રાખી એવી ખંત.
 બોલીયા, રૂપાળી આડી બેઠ;
 બાણુ બધું, જો હું આયું ઠેઠ.
 બા ઈધરતું. કર કુછ પ્યારી બાત;
 તણ શકી, સાધુ છેક કુળત.
 બોલીયો, બોડા નર ના હોય;
 ૧ અળ લગી; કયો સંતતિ ના જોય.
 મુળ નામ હે. ધરે ન એસા શુન;
 હોના ચાહીયે, સુનાઈગા મેં સુન.
 છુ હુલા કરું, જળ બોડા કહેવાય;
 મોકા પાયમે, જખતો બોડા થાય.
 ૧ હો જોડ્યો, બોડી ચેયે નાર;
 હોનુ લુલી કરું, બોડા હોગા પાર.
 રામે ભરી. બાવો જમડા તોલ;
 ૫ સમ કંઠજ છે, નિર્દય એના બોલ.
 ખંતે આવીઓ, બાતો સાધુ પાસ;
 યો તથા આવતાં, રૂપાળીએ ખાસ.
 મુરો બહુ બાવલો કામણગારો દુર;
 દેશે પાયમા, ઉભા રહેજો દુર.
 વીંટયું રતન આ ક્યાંથી આવ્યું નાથ;
 છે હુલાં કરું, આપણુ સહુ સંગાથ.
 ખમચાણો જરા, વિમાસણ બહુ થાય;
 મનડા વિષે, કાશ હવે શે બાય.
 દિંના વળે, કાહું હુંતો હાલ;
 ધને ત્યાં થશે, ધામા તેના કાલ.
 દિન આજનો, જુગીનુ એ કામ;
 બાતો તણી, બાવો છેક હરામ.

સત સહુ આરોગીયા, સંજુન પાછળ કો'
 રૂપાળી કહે બાથણ, ગયો બંધુ એ ખાણ.
 બોડો મન વિરમય થયો, નહિ સાધુના ઢંગ;
 માલ મફતના બાધને, વધારીયું છે અંગ.
 ખાઈ કરી પરવારતા થયો કથાનો વખત;
 સાધુ સથ ગિરાજયા, ચડીરા ઉત્તમ તખત.
 પટેલીયા ભેગા મળ્યા, હરહર દિન દયાલ;
 સુનાયે નહુ પ્રોતાજનો, ઈશ્વરકા હેવાલ.
 દેખો તુમ સખ લોક તો, નુધરે જોએ આપ;
 સત આયા જો આગણે, કયો નહિ કેલે તે બાપ.
 દરશન કરના સતકા, સખકી દુરજ મહાન;
 મકાનકા મેરે લીયે કયો નહિ ધરને પ્યાન.
 હુમ જો પોછા બચગા, પ્રીર ઈશ્વરકી પાન.
 સુખ સપતિ બાગી હોગા સત્યાનાશ.
 મુમત કબી કરના નરિ સંત નમા નરિ કોઈ.
 વંદન ક ના નતકુ, ગાસ્તર મુચવે સોઈ.
 મુક્ત કથા મત સુનીયે શાસ્ત્રમેં રૂ દોષ.
 સવા પચીસ રૂપિયા દી, પુણ્ય માનરે પોષ.
 બોડે મન વિચારીયું, રીસાશે મહારાજ.
 જો નહિ આપ રૂપીયા બાવો તેંદા દાજ.
 રૂપાળી કહે બાપરે ! વાળ્યો કચ્ચર ગાજ.
 પોથી નરિ બોલી નાક. સાધુ વહીયો ગાજ.
 મુખ માગ્યું મળીયું પછી, કીધો જયજયકાર,
 કથા મુણાવી રવને, ચરિત્ર અપર પાર.
 બીજા દિવસે ત્યા થકી, ઉઠાવીયો મુકામ;
 જગાભાઈ ધરમી થયા, બતલાવ્યું નિજધામ.

(અપૂર્ણ)

ત્રીજો ભાગ આવના રવીવારે બહાર પડશે.
 ૭૯૬૪ રૂપાલવારણી } રમી પ્રસિદ્ધકતો,
 પોણ, જમાનપુર, } બહુ સત્યનારાયણ હરિલાલ.
 અમદાવાદ.

અમદાવાદ—પ્રદેશના રાજ કપર નિર્મળ પ્રી. કૃષ્ણા
 સરસ્વતી, કાશરનાથ કિરોડીની આજ્ઞા.

તા. ૧૩-૪-૧૯૨૪.

પટલાણીનો સત્યાગ્રહ.

(ગયા ભાગથી ચાલુ.)

રાગ ઢાળ. (હોહરાને મળતો.)

આવકાર પારચા ઘણો, ધૂળાભાઈને દાર;
સાધુએ પુછ્યું પછી, કયો સુનાં ઘરખાર.
શું કહો છો રંગો કહે, કયા ચેચે મહારાજ;
કપાલ ચેચે-કયા બંકે, શિર કુટના ચે કાજ.
પુત્ર સુઓ છે માહરે, બહાલો નાનો બાળ;
પ્રસાદ પાણી નહિ બને, એસા હે હેવાલ.
ભાગી જા તું મધરસે, કામ ન ચેરી પાસ;
જઠલ રે મુજકે સખી. મત બોલે તું ખાસ.
ધૂળાભાઈને હમધમ્યા, ઉઠીયા આપો આપ;
ખેત તા ગાદ્યા ગયા, સંત કરે સતાપ.
રેખા કાકી આવીયા, જીર્ણ વસ્ત્ર છે અંગ;
બાવો બડકા બોલતો, અજબ આજનો રંગ.
માર્મ તુમારા નામ કયા, કીતના તુજકો પુત્ર;
નિપજ ઉપજ કયા ક્ષેત્રકી, બલતા કયું ઘરસુત્ર.
ચુલો બાપજી માહરે, રેખા રૂડું નામ;
રેખા કાચી સો કરે, બાલું લોક તમામ.
પુત્ર માહરે એક છે, હરિનો આદ્યો હાલ;
નાનો તે પાછો થયો, હરિહર બાપા કાલ.
શોક પડ્યો છે તેહનો, ચિતમાં થાય વ્યથાય,
સંભારી સુખડાં બધાં, મન ગાઈ અકળાય.
મારે બાપુ આજ તો, કરજો ખીચડંપાક;
વેંગણ છે ઘરમાં પડ્યાં, તળજો તેનું શાક.
સાધુ અમકયો ચિતમાં, પ્રકટયો કોપ હુતાશ;
બાવા થઈ દાવા કરી, સુમાલીયો વિશ્વાસ.
લોકો તેરા મર ગયા, હમકુ કૈસા શોક;
સુધરી કયા અકલ કરે, અવ સમજે હમ લોક.

શોક ફોક હમકુ નહિ, હરિ
કૈસે ખા શકતા કબી, ભેલે
શિરાપુરી લપસી કરે, બ્યાર
આરોગે અમરાપતિ, દયા
પુણ્ય નિતિમાં નિપુણતા, ધર્મ
રેખા મન વિચારતી, હશે ર
નરનારાયણ જો હશે, આવ્યા
કસાટીમા બહુ કપણતા, કરે
જીવ શાને દુકો કરે, આજ
વિચારના વેગો વધ્યા, રેખા બધ
સંકોચાશે ના જરા, આપું માંગે
જમી પ્રસન્નતા પામજો, થાય સફળર
સાધુ મિદ્ધ ખની હવે, આપે સર
સ્નાન સુતક હમકુ નહિ, જીવતર
નહિ પરવા કીસ્કી રખુ, ચકાચ
મીલે કબી મીથાન તો, ખુશખુશ
લડકાકે અવસાનમેં, ખુશ મુખ
કયો નહિ છતીયાં કુટતી, હમકો હઃ
રેખાએ મન જાણીયુ, પ્રભુ ન રે
કંઠજી હૃદયનો કો દિસે, નિર્દય
રીત રિવાજ ન જાણતો, એક ઈ
હરામનું ખાતો કરે, બાલું સદ
તશે ભતા આવી ચઢ્યો, અભ્યાગત
નિરાશ શાને કાઢવો, હોય કરી
મશ્વરમય એને બાલું, ભગવાં
અહીંથી બૂખ્યો બાય તો, થાય
શિરાપુરી સરખાવીયાં, જમાડીયા
ધૂળાભાઈ આવી ચડ્યા, સાધુને
સુન જો ધૂલોવા સસુર તું, કયો ઈ

ના બાપ.

તો, કથા નહિ વંચાય;
 કયોં દિયા, અનિષ્ટજે કહેવાય.
 તજી, નિંદે મુજને લોક;
 ૧ સમે, સરવે ધારે શોક.
 ભેડ તું, સખા પચીસકી સાર;
 ૧ કર લઈ, હો જા અખ તંચાર.
 ૧ પરે, લમણે રાખી હાથ,
 રી રહ્યા, રેખા કાકી સાથ.
 મુરખ તુ, કયોં કરડે છે કાન,
 વાનકુ, કયા શોચે હેવાન.
 મીલે નહિ, મેં દેતા હું આપ;
 યગી, હોગા ગદ્દા આપ.
 નદી ડાલશે, છોલાગી તુજ પીક;
 ૧ ધોંસસે, વેા નહિ તાજે ઠીક.
 ૧ મનમેં ભલા, ગિદ્યા હૈ મુજ પાસ;
 ખતલાઉંગા, નહિ જીનેકી આશ.
 ગભરાઈને, આવી પાછી થાય;
 ધુજી પકયા, ટાઢા ટમ થઈ જાય.
 ૧ પુરા ઈર્ષ, સંતોષ્યા મહારાજ;
 દિવસ કાલીઓ, કંટાળ્યા સહુ આજ.
 ૩ તણું મળ્યું, કરવા સંત વિચાર;
 જીવાભઈ, શંભુ આદિ સાર.
 જોડાભઈ, ગિવાભઈ જણાય;
 , પાડાભઈ, ગદ્દાભઈ ધણાય.
 કશીભઈ, મરઘાભઈ સા આજ;
 મલકામણા, મળ્યા સંતને કાજ.
 ૬ રાવણું, નાખી મોટી મોઢ;
 ૨ સંતના, માંડી જોદા જોદ.
 કરવું કંઈ, મરઘાભઈ કહે આજ;
 ૧ આવો ભુરો, ભુરાં જોનાં કાજ.
 ૧ તો જોલીયા, એ છે નીચી જાત;
 સહુ માનવી, જોલે ભુરી જાત.

એ શરમે એ આવલો, કાદો એની કાશ,
 કારીભઈ કહે કણ્થી, કાશોમાંજ નિરાશ.
 લુંટી ખાશે ગામને, જોલી મીડું બેશ;
 ખેન દિકરી કાઠની, ભગાડશે પરદેશ.
 શિવો કહે હું ગું કહું, મહા ભૂરો છે સંત;
 જોડાભઈ કહે છે ખરું, જોઈ સકળ મેં ખંત.
 ધુળાભઈ આગળ ધર્યા, કરતા કંઈ ઉચ્ચાર;
 પેટ ભરો પુરો દિસે, કહેતાં થઈ લાચાર.
 ગદ્દાભઈ ત્યા ગાજ્યા, કુંકરું બજીયુ આપ;
 ભૂંડી કહે ભગવાન તે, સાધુ જગનો બાપ.
 વેકુઠેથી આવીયા દેવા સોને સુખ;
 કસોટીઓ કરવા પ્રભુ પહેલું દેછે દુખ.
 દાજી કાફો જોલીયો, દિસતો છે વિદ્રાન;
 પાડાભઈ કહે સત તો, પરમેશ્વર ભગવાન.
 વઘા વાધજીભઈ ત્યા વેરાગી નર એહ,
 ભજન કરે ભગવાનનું, હરિને વાલો જેહ.
 દુઃખે દિલડું એહનું, ખાતું ખરું તો થાય;
 નિંદા કરતા સંતની મંથર છછેડાય.
 સરવાધાર ગણાય છે, હરિ ઈશ્વર બાગવાન;
 મૂર્ખ બની કરવું નહિ, હરિહરનું અપમાન.
 જીવાભઈ જગકયા પછી, જોયું ચારે પાસ;
 સાળકડીનો સત એ, ખરો હરિનો દાસ.
 વાત કરે વિનું થકી, ધરે સમાધિ ધ્યાન;
 નારણભઈ નરમાથથી, કહે સંત છે મહાન.
 દેવાભાઈ કહે દેવ છે, સાધુ દિન દયાળ;
 સંતોષાયે જો કદી, વિઠ્ઠલ ધરશે વડાલ.
 સાધુ છે સાચો ઘણો, જણાય છેજ સુપાત્ર;
 સંદેશા શ્રી રામના, કહેતો મુંદર જાત્ર.
 સુખદુઃખ આ સહુ ગામનાં, કહે હરિને આપ;
 જગદાધાર સુણે બહે, માફ કરે સહુ પાપ.
 લખગી માતા ત્યાં રહે, શરી કરશન સંજાઈ;
 સાધુએ નજરે ડીકા, ચતુરભુજના હાથ.
 જો જો જોને કાઢતા, ભગવાનો એ ભાઈ.

ફક્ત પગલાં જાય તો, દેડાથે બહુ રકત.
હરિહર ત્યાં આવી ચડશે, ઉભો ચોરા પાસ;
સમુદ્ર કયોં છે બે હુવે, કયા મિજલસ થે ખાસ.
મકાન દેવા આપને, કરીએ કાંઈ વિચાર;
નયા મકાન બના દીજે, દો બાબુ દો દ્વાર.
મકાન તો તૈયાર છે, વદિયા સરવે વાણ;
ગામ બહાર છે એહ તો, જંગલ મધ્યે જાણ.
થેકડીયા હનુમાનમાં, મુખ શાંતિથી આપ;
સેવો વાનરનાથને, જપો તેમના જાપ.
જંગલમાં મંગળ કરો, મળશે ખુબ એકાન્ત;
યોગ સમાધિ સાધજો, દૃઢ મન રહેશે શાન્ત.
પક્ષા સ્ત્રીધા કોન દે, એસા કર્યું પલવાય,
મન્નના જળ કયો મુજે, કેસી રીત ચલાય
માગી ખાજો ગામમાં, લઈ કરમા વટલોઈ;
જમણવાર તહેવારમાં, બે જન દેશે કોઈ.
બ્હા લકડી જલ કોન દે, કથા સુનેગા કોન;
ગો ગોબર કહાનં મીલે, ભેઠ મરેગા કોન.
હાથે જા બરજો તમે, હાથે કાષ્ટ હજાય;
પાતે પ્રેમ ધરી કયુ, પવિત્ર એહ ગણાય.
જંગલમાં જોતા જડે, સુકા બાગતણ છાણ;
છીટે બે ત્રણ ગોઠવી, ચુલો કરજો જાણ.
પ્રસાદ પાણી લેખને, મરી લર આવી આંધ,ા
કથા સુણવો સર્વને આ ચોરાની માંદા
ઓ સખ ખાતા હીક હે, રૂપીયેરી કયા ખાત;
સખા પચીસરી ભેઠકુ, દેગા કોન સુખત
હનુમાન દેશે બહુ, અખુટ ત્યાં લંડાર;
હરિહર કહે હનુમાનજી, અરુછા જખતો યાર.
સુતિ નીચે ધન બહુ, દાટયું હોયે ખાસ;
અનુમાન સાધુ કરે, મજબુત બાંધી આશ.
મંદિરને લગતુ રૂઢ, હવુ વિસાળ મકાન;
ખાપે લાં રહેલા ચયો, જ્યાં જંગલ વેરાન.
ખાતો ખીતો ખંતથી, જરને જપતો જાપ;
ખાતાં બિલા મમલો, ખાતો હરિજીવ આપ.

ખાઈ ખાન
કથા મુણવી લોકને, હારે
ગાન તાન રાતે બને, બે .
માફતિ મહારાજને, બહુ જ
એક વખત એવું થયું, ગબદ
ચોરે સત કથા કરે, શિલ મ
શિલવત તો મહા કંઠણ છે, વ
સંત કહે એ જુઠ હે, મુશ્કિલ
કેસા તુલસીદાસજી, કહેતા
સહેલા સામિત મે કરું, અનુભવ
મેરે મન વેા રહેલ હે, તુલસી
શિલવતમેં કયા પાલના, તુલસી
બરસ પચીસકા મેં હુવા, છુટ
અક્ષય મુજ પ્રદાયર્ય હે, વય મેરીઃ
રખને ખ્યાલ મુજે નહિ, નહિ ચોરતક
વિચારબી હમકુ કળી, નહી હોતા દે
જન્મ હુવા બ્હાસે અળી, મુજકો સમજ
નગન અપસરા રહે બરી, મેં નજરે
તુલસી લંપટ હોયગા, નહિ હોગા
જેસા નૈસા બોલકે, આપ બચે તુ
મરધાબઈ વદીયા તહી શંભુ સાથે
કકલભાઈ કકળી ઉઠયા, લાંબા કરે
એ શું બોલો બાપજી, કોને કહો
તુલસીદાસ હમકો અળી, લગતા ર
મુખ મરડી સોકો રહ્યા, સર્વે બેઠ
શિવો કહે તુલસી તણું, જગમાં જા
પુન્ય દાનસે કયા કળી, હો શકતા કુ
શિલવત રહેલા બ્હોત હે, લંપટકો
દાહાબઈ દાજે બખ્યા, બોલ્યા વા
તમને તો હે બાપલા, છે ના અઠ
જગ જેની સેવા કરે. તેને કહો
મુરખતા એ આપની, બોલો રત
સુખા કોન મુજે કહે, લગાઉગા

૧. કયો આચારી કમજબત.
 ૨. કહે, શિક્ષણ મહેલા હોય;
 ૩. હુણ, મિથ્યા કયો કહે કાય.
 ૪. ત્રીયા, દૌધા પરીક્ષ પ્રમાણ;
 ૫. શી હતા, ભારત કેરા બાણ.
 ૬. કાઠવી, અયોધ્ય એ પેખાય;
 ૭. મ સહુ, એના દર્શન મુદાય.
 ૮. એમણે, રામચંદ્ર આપ;
 ૯. મેઠલ અને, તુલસી સત્ય ગમાપ.

સંતશ્રી, ગુહારથ ના હોય;
જનયો નથી, ભક્ત જગતમાં કાંય.
સમજાય છે, ગુહારથને સાર;
જુ કાકા કહે, ભણ્યો ભૂલે કે વાર.
તુર તું બોલશે, કયા કહેતા હે આજ;
કે જો રોયગી, નહિ રહેગી તુજલાજ
તુજ ઓપરી, જાન લેઉંગા ખાન;
તુજકે હે નહિ અખિતલક બિસબાસ.
ફાંચાય છે, જે જે ધરતા રોષ;
ધર્મજત ખાખતાં, શિલમતમાં શો દોષ.”
જેથી કામીની, પતિવૃતા જે હોય,”
જત ખાખે સ્થેલથી, શંકા ન કરે કોય.”

૧ કંઠકા સમો, ઉલ્લસ છે તમ દેહ;
 ૨ કુંભા થઈ અધિક ચોપનો જેહ.
 ૩ જ્યા ત્રાજવાં, કપોલ પટની માંઠ;
 ૪ તો મગ્ધર સમુ, લાંબી લય કર માંઠ.
 ૫ કારમી, જાણે વાગ્યા સાપ;
 ૬ પાલકા, જોરવ જેવા આપ.

આવે ભારખવા, જેવો આવે તાલ;
હિલ આપનું, કોઈ ન આવે પાલ.

પણ જાતા રહે, નિરંજી આપ સ્વરૂપ,
પ્રિય એ હોય તે, કરશે મોહ જનનુપ.

दावली.

ખાવાને ચરકો ચઢ્યો, દિલમાં લાગી દાઝ બે;
દાણને ત્યાં થું કહે, હરિહર ખાવો આજરે.

इति श्री द्वितियोऽध्याय संपूर्णमस्तु.

अथ तृतीयोऽध्यायः

તોટક છંદ (ગાવાની પ્રકૃતિ બગડી)

મુખ નેત્ર મરીજ પ્રવાહ ફરી,
ખડુ કોષની જવાળા જાતી નિકળી;
નસ નો ફૂલની મુખપટ પરની,
મનિમત્ત અપજા હરિદ્વળી
ફેલે કુટુંબના કુલ કંઈ ગાળતા

મગધા બહુ મુખ્ય નિવાસ થતા;
અતિ કૌશલ્ય બાળી નિવાસી પ્રતિભા
વગર કેર જાણાય મુખ્ય પ્રતિભા.

તનડથું તન તાપ તપીજ રહ્યા,
સહુ શાત સમોજ ખસીજ ગયો;
પગ હસી પડી સહુ અચરીયા,
।ખલાપુરવારી। બધા ડરીયા.

(अथर्व)

ચોથો ભાગ આવતા સ્વીવારે બહાર પડશે.

૩૯૬૪ રૂપાલવારની } ગ્રામી પ્રસિદ્ધતા,
 પોળ, જમાલપુર, } ભટ્ટ સત્યનારાયણ હરિલાલ.
 અમદાવાદ.

આ છુટક નકલો વેચવા ધૃવજનારે રતન પોળમાં

શાહ નંદલાલ દામોદરને મળ્યું.

અનુદાન — પ્રીતમજી રોડ ઉપર સિવેશ શ્રી. મિલમાં
સાંચવાઈ અનાજના નિર્વહનો બાબત.

પટલાણીનો સત્યાગ્રહ

(ગયા ભાગથી ચાલુ.)

તોટક છંદ (બાવાની પ્રકૃતિ બગડી)

હનુમાન પ્રવેશ કરે તનમાં,
બહુ લોક વિચાર કરે મનમાં;
બહુ તાપથી રક્ત રહ્યું ઉકળી,
વિપના સમ જોઈ : છું જ બગી.
સુખડું નવ ખીર ધરીજ શક્યું,
નવ લેશ ડચું જ્યમ તેમ બકચું;
સુન દાણ હવે બકતા ચુપ રહે,
મત નિદક થા નુપ રહે ચુપ રહે.
વહીયા વગી વેળ વિવિધ કરી,
નહિ સંત શક્યો મન ધીર ધરી;
લઈને ત્રાસ સત ઉલિજ થયો,
સહ લોક સમુદાય જોઈ રહ્યો.
ઉઠતા વહીયો અજ ભાગ બહા,
અજ દેખ નિક લુહ તેરી બહા.
નિરાપી ધનનો બહુ આગળ ને,
પકડયો સહુ લોકજ પાગડને
સહુ ગિખ દીધા કરે દાણજનને,
નવ કોઈ કહે કંઈ કાણજનને.

રાગ ખિહા ૧. (ચોપાઈને મળતો)

સુધિ લોક શિખામણ સાર,
દાણ દાદો થયાજ પસાર;
તવ સાધુને શાંતિ આપી,
ઉચો નિચો ચતોજ અવાપિ.
નથી કાણ દાદો આ વાર,
ગ્રાહ્યો બાવો કરી જીવ્યાર;

ખાય ખુંખારતાં સુખ
પુકે દાણની
બસ આ રથળમાં નહિ .
જુગલુવનન
સજ લોક સુરખ જ્યાં
નહિ સુખનું સ્થ
હવે શી રીતે અહો રાં
કષ્ટ કમળાપતિ
બકડાં બહુ બોલે સાર,
લેઈ પોથી ગણ્યા
જતા બોલીયો કડવા બોલ,
મારો શ્રીહરીને ત્ય.
દાણ દાણદાણી વાળ,
એના ટાટીઓ સર્વજા
હું તો મંથરનો છું અંશ,
કાહું દાણ દાદાનો
એનું બાણજો પુરયું બાવી,
દશ માઠી એની
ધરૂ શાત સમાધિ આજ,
દાણ દાદાની વાળ
દાણ બેઠા પોતાને ઘેર,
નાહક માધુ સાથે કે
દિન બે ત્રણ બવા રીધા,
દાણદાદો જરી નહિ
સંત કરવા ધારે છે ખુન,
તેને ખુનની લાગી
દાણ દાદાનો કંબ મટાડું,
ત્યારે પેટમાં ધારે

ધરથ બનાવી દેહ
 ને થાય,
 યોગ તથાપિ ન જાય;
 જાવની પાળ,
 જે ગિન્દ અતિ રિકાળ
 આવા ધાડ,
 મોટા નર્ક વિગર્જન થા';
 દાઝ ન કદ',
 તેંતો રાખી હ્યાજ ભલા-
 મે કુટા લીધો,
 ગર્યો પાછળ લેશ ન ખીધો
 દિશાઓ એકાન્ત,
 ધરા છેકજ બામની ગત.
 અંધકારે મહુ જકત,
 પાળે આવી ઉભા તા લજા;
 લેશ ન ચુક્યો લાગ,
 દેહ દાજની કીધી બે ભાગ
 યાથી વેગળુ કીધું,
 વેર સાધુએ આજે લીધું;
 છત્રું પરલોક પામ્યું,
 જોર જાડા બાવાનું જન્મ્યું
 ધયોજ પ્રાત કાવ.
 દીઠા દાજ પડયા બે હાલ;
 તરી સંત સમાધિ,
 સહુ ગામમા વ્યાપી વ્યાધિ.
 ૧૫ કર્યો બુગદિશ,
 છેદ્યું દાજ દાહાનું શિશ;
 નેઈય સાધુ આપ,
 મહા જજબ કર્યો હે બાપ.
 (રાગ નગાજ્ઞાનનો.)
 લોપુરમાં હાક, બાવો ભૂડારે,
 ૧૫ અડાબું આક, કોધે કુડારે.

સહુ ધરથર કંધે સાર, બાવો ભૂડારે,
 વધ્યો બાવાનો મુલમ અપાર, કોધે કુડારે.
 કોઈ નામ ન લેશો લેશ, બાવો ભૂડારે,
 નમો નીચને હર હમેશ, કોધે કુડારે.
 બે લે બાવો તે સત્ય મનાય, બાવો ભૂડારે,
 તેની મેહમાં અવે તબાય, કોધે કુડારે.
 સદન તર સ્થાપી ધાક, બાવો ભૂડારે,
 ખાય માગી રોટી દુધપાક, કોધે કુડારે.
 મરુએ રાન માન્યું નેમ, બાવો ભૂડારે,
 તેણે તે કંઈ દાવડો નેમ, કોધે કુડારે.
 ભાઈ ભાગે ભૂડારી મન, બાવો ભૂડારે,
 ભાગે કંસામું મૂળ, કોધે કુડારે.
 દાજ ગદાનો શ્રીરામ નેમ, બાવો ભૂડારે,
 હશે હૃદયને જે નેમ, કોધે કુડારે.
 એજો શ્રીધી મગાવે નેમ, બાવો ભૂડારે,
 એથી નિપજાયું નેમ કંઈ, કોધે કુડારે.
 સહુ આવીને લાગે પામ, બાવો ભૂડારે,
 માગે સંત સાધુની લભા, કોધે કુડારે.
 કાંડે ગળલાપુરના રત, બાવો ભૂડારે,
 માંત રિવકારશે વદન, કોધે કુડારે.

રાગ દાળ. (દોહનને મળેનો)

સંત સમાપિ ત્યાગીયા, ઉઘાડયા લોચન;
 ક્યો સગ શોર કરી રહ્યા, બાલ્યા એમ પચન.
 કયા હુવા હે ગામમે, શોક હુવા કયું આજ;
 નરપે કાંઈ દાજ મુઆ, બુર કયું મહારાજ.
 અમર કાઈના હાવ છે, શ્રી કરના કયું શોક;
 સ્નાન સુતક દ્વાદશક્રિયા, નિશ્યાડખર ફેક
 જન્મ્યા તો મરના સહી, એક સમય કો વાર;
 માયાકી જન્મલમે, મિથ્યા ખાતે માર.
 સાલ ગયું સાધુ ગણે, હૈયે હૃદય ન માય;
 ઉપલક શોક જણાવતાં, દાંભિખતા છલકાય.
 એક એક ઉઠવા પછી, સિધાવીયા સહુ ધામ;
 સંધ્યા ચાર્તા સહેજમાં, છોડી ગયાજ લભામ,

૧. ત્યા નહીં ત્યાં તો પડી, શ્યા રાત્રતા બાર;
અર્તે મન સંતાપીયું, સુર્તિ ખોડું સાર.
કોઠાળી કરમાં લઈ, ખોદયું ચારે પાસ;
સુર્તિ મુકી વેગળી, દ્રવ્ય મળ્યાની આશ.
સાધુના સદકી ગઈ, જરીએ નાળ્યો બાધ;
પરસેવો પેટે વળ્યો, શક્તિ આપ અગ્રાધ.
કેડ સસુ ખોદયું બધે, લક્ષ્મી નાવી હાગ;
તળાવપગથી લાચીયા, સુંદર પત્થર સાથ
મનુષ્યના માથા સમો, પત્થર શિલ્પાકર;
મુળ સુતિના સ્થાનકે, મુક્યો તે નિરધાર.
હાનુ કાઢયું બેવડું, બળીએ આવ્યો આજ;
હનુના સામે લડ્યો, લીધી તેની લાજ.
મારૂંતિકુ મારકર, ખોદી કઠયા બહાર;
ખેડે બહી ન બાગળ, એ મદિર મોઝાર.

લેખક રાખ્યા માત્ર ગારના, દશન કરવા કાન;
ભડકાને બધ પામીય, અરે થયું શું આજ.
સાધુ ત્યા સમો જઈ ખોદ્યો નિહા ખોલ;
બળીએ કાઢે આવ્યો, લડ્યો લડાઈ અતોલ.
હનુમાનને હાથથી, ખોદી કઠકા બહાન;
પાતે ત્યાં ખેંઠા જઈ, જખરે અપરંપાર.
તેં કર લીધો લાલગો, ખેડ વળ્યો મે આપ,
પણ હુંતો દારી ગયો, જખરો બળીયે. ગાપ.
માર મને માર્યો ઘણું, કરીયો કચ્ચર ઘાણ;
હનુમાન હાડી ગયા, બળીયો બહુ બળવાન.
કરો પ્રતિષ્ઠા એમની, તો તો દુઃખમાં બન્ય;
દેવ કદી દુભાગતો, અનરુદ્ધ દુઃખો શાય.
ગલાલાઈ ત્યા ગાળ્યા, આ તે શું કહેવાય;
દેવલોકમાં શા થકી, આવા ટટા થાય.
પંચ મળ્યું બેયું પછી, કરીયા મુર્ખ વિચાર;
કેડ ભરાયું ફેવતુ, રૂપિયા ચાર હજાર.
મકાન ચણતું આદ્યું, સુર્તિ સ્થાપન કાજ;
હનુમાન બળીયા તણી, કરી પ્રતિષ્ઠા આજ.
કેડ હજાર વધી પડયા, ખરચ કાઢતાં નેટ;

પંચ ૧.

ખાલો મન રાગ થયા, ન
ગબલાપુર અમ્રા દિસે, ન
અવળી રીતે આદ્યું, હુંડ
દાભિક્તા દરશાવતાં, ચુપ કર્યું
સંત વિરૂધ વહાયના, વહતાં નિ
ગબલાપુર માહે બધે, સંત ન
માળામા પણ સંતનું, નામ નર્ક
હરિહર, હરિહર સૌ કહે, ખાલો ન
વિનાશકાળે થાય છે, વિપરીત
દ્રવ્ય મદે બહુ માનવી, કરતાં
વ્યસન વધારે થાય છે, બીકી ન
માંસ બહુ કરનાં શીખે, પ્રગટે મ
વ્યભિચરનું નાત, લક્ષિમ લખ
અભાવથી લક્ષિમતણ, કોઈ ન આ
દ્રવ્ય ચઢાવે છાપરે, દ્રવ્ય પછાટે
દ્રવ્ય અનિશે થાય ત્યા, પાપ તણું નિ
દ્રવ્યે દાનન બ્રહ્મા, દ્રવ્યે કટેડ
દ્રવ્યે સૌ દિકરા બને, દ્રવ્યે દેવ
દ્રવ્ય હુબ બહાર છે, દ્રવ્ય પાપ
દ્રવ્ય મળે વેદ માપમાં, કદી ન
સત્તા પણ સહુ દ્રવ્યની, દ્રવ્ય દેવ
સુખ સાધન સમજાય છે, દ્રવ્ય અવર
હરિહર પાસે હાલ છે, રૂપિયા દો
મકાન પણ રૂકાં મળ્યાં, વેભવને ના
લક્ષ્મીના રૂબ વાધતા, મતિમંદ ન
તર્ક વિતર્ક વાંચી પડયા, ખૂરી હ
મન માન્યુ મહિલા મળે, મનભે સુ
તનમાં તાપ વધી પડ્યો, શિતળતા
જે નારી સુજને ચાહું, અથવા રહે સુ
સંકટ સહુ તેનાં હરે, પુર તેહ
ગામ તણી બહુ નારીઓ, નિવ નિત ન
આંતર દ્રષ્ટિ આ સમે, નિરખે તે

ન પળાય;

મનમા રૂંધ કંઈ થાય.

કાણ છે, અબલાપુર સૌભાર:

|| વધ્યા, બાવાને મન સાર.

તણી, રૂપ રૂપનો અવતાર;

લાડકી, તેજ તણો અબાર.

-કંકુડી, શિવગ ગા શું કામ,

દેમાવતી, પારવતી પ્રિય નામ

શાથી મળે, બાવો મન સુઝાય,

મણ શકે, તેની નિતિ બ્યથય

એકાન્તમા, વાસેલા છે દેવ,

પ્રમરી જતા, તર્ક વિનર્ક અપાર.

ખટયા કારમાં, છુપારી કો નાર;

મકીયા સંતણ, ઉધાડયા નિજ દ્વાર.

છે અલબેલી, નાની નૌતમ નાર

ન હું કશું ખરી, સત વવા ને વાર

હું છું કાહીલી, કા બૂલો જના બાપ

પાડોશમા, રહુછુ આપો આપ

તુ કાહી બહુ, જીવલેકી તું નાર.

હું તેજ છું, કયો આવી આ ઠાર.

લાવણી.

મારી હું અહી, આવી છું નિરધારકે;

નહીએ ચઢ્યું, ઉતરવું છે પારકે.

શ્રી ત્રિતયોધ્યાય સંપૂર્ણમસ્તુ.

અથ અનુચોધ્યાય:

શાગ દાગ. (દોહગને મળતો.)

આવા પર નથી, સાધુનું લક્ષણ;

કાહીલી, વધી સુરખવા મન.

આવી અહી, હદીને પુછ્યું એમ;

ત્યાં દરશાવીહું, કાંઈ અપો કોમ.

મા મારી માંદી વધી, લેહું આન્યુ આ,

ચિતમાં બહુ ચિત્ત ચઈ, રસલી જોવા માટ.

પરજીયો મારો પાતળો, જોડયો વાણિ વેથ;

વેહેલી તું વળજે હવે, પ્રીકર ઘરમા લેથ

પિયરમા પહોચી ગઈ, જોઈ મનુ સુખ;

ઁઠીંતી તે આગણે, મટી ગયું તુ હુઃખ.

જેમો વાન કરી જરા, ડલી રઈ હુ હાલ,

પાછુ વળવુ માહરે, થઈતી સધ્યાકાળ

ઁડપે ચાલી જોરથી, આવી સરિતા તીર.

ખમચાણી ત્યા આગળે, ચારે કાંઠે નીર.

મોહું બહુ સુજને થય, અપારી છે રાત;

નહી કાંઠે એનલી, નિમ્ણ અમળા બાન.

મે મનમા ધાડુ પછી, જઉ યાવાગ પાસ;

ઉપાય કરાં જતાવડો, શ્રી હનિના અ દાસ

સન કહે અચ્છા પ્રીગ, આવા ઘરમે દેખ

અમ વહી છુપારીના, અખ હલાવો એક.

ખટકીમા ખતો ગઈ, જોગી બામા સાર

સન કહે બે કાહી તુ લય કરી દે દાર

છે ઉઘડયા એ રહ્યા, વાગ્યાનું નાંક કામ,

બે ઘડી અહો જોડા પછી, જઈશ પુનઃ નુજ ધાગ

(અપૂર્ણ)

પાચમો બગ થોડા વખતમા બહાર પડશે

કાવલ પાલનાગી }
પોળ, જમાવપુગ,
અમદાવાદ.

રમી પ્રસિદ્ધતા,
બહુ સત્યનાશયજી હરિલાલ

આ છુટક નકલો વેચવા ઇચ્છનારે રતન પોળમાં

શાહ નંદલાલ દામોદરને મળવું.

અમદાવાદ-પીરમસા રોડ ઉપર નિર્મલ પ્રી. પ્રેક્ષા
સંસ્થાના મકાનમાં વિવેકજી બાઈ.

પટલાણીનો સત્યાગ્રહ

(ગયા ભાગથી ચાલુ.)

રાગ ઢાળ. (દોહરાને મળતો.)

ભરથવાની ડાહીની, દેખવડું છે રૂપ;
રંગા સમ રંગાંગ છે, મહા મોહનો કુપ.
કામ વિશાલ પ્રવેશીયો, બાવાળને અંગ;
આખે અધારો થયો, દેહે બદલ્યો રંગ.
દ્રષ્ટિમંદ બની ગઈ, મતિ ગઈ ના લેશ;
નાલ થયો દિલમાં બહુ, બાવે બદલ્યો વેશ.
રોપ પડ્યો મુખે મહા, કકનો કેદ અપાર;
સ્પર્શ વિલંબ ખમાય ના, પથ સજે ના સાર.
દેંધે હિમન વાળના, ભોળા શ્રી મહારાજ;
‘મુક લગી જો હોય તો, દેઉં પ્રનાદિ આજ’
વાળું નાં વળતા કપું. બાતુ મારી પાસ.
માફ કરો મહારાજજી, રૂચી ન મુજને ખાસ.
વાળું ફાળું કયા બંકે, કહાં તક ચલતા મોહ;
પાંચ ફોશકા થાકસે, દોગા સાફજ તેહ.
સખ કુછ તેરે કારણે, આ કરી નૈયાર;
દેખરકા કયા કામ હૈ, પ્રનાદ લે તું નાર.
એવું કહીને ઉઠીયા, સાધુ આપો આપ;
લે લઈ આ ડાહી તું, ડાહી કાંઈ ના આપ.
જાળ જરી મુજને નથી, કેસી જુઠી બાત;
ચાળીમાં લાડુ પયા, બે ત્રણ સાથે સાથ.
ડાહી દિલે સમજી શકી, અંતર્યામિ એક;
બાંને દેડ વિષે રહ્યો, ઉર પટ મધ્યે છેક.
પસ્તાવો મનમાં ફરી, ડાહી ઉરે અકળાય;
હાય હવે હું શું કરું ? કેમ હવે છટકાય.
જો હું ડુબી હોત તો, સરિતા ફેરી માંચ;
મજા રૂડુ એ થાત જો, હું ના આવત આંચ.

જીવ જોખમમાં નાંખીઓ, અહીં
લંગોટો લુચ્યો દિસે, મુઠ્ઠી
જીવમાં જીવ છે જ્યાં લગી, આં
ચાલી જઈ ચાલાક છું, ચડશે
ડાહી નામ છે માહરૂ, ગુણ
નિદ્રા મોહ તાણી લઈ. સુને
માતાજી સાવિતરી, સીતા
અરૂંધતી મા આવજો, કરવા
જગત્માંને કાલકા, ત્રિશુળ
લાલા બરછિ ને અસિ, મા
પતિવ્રતા હું દોઉં તો સરવે
શિયળ ના સચવાય તો, પ્રાણ પલ
બાવો કહે બે ડાહીલી, લઈ અન્ન
સક્કરકા હૈ મેં ક્રિયા, ધી સખ બ
ના બાપુ બાવું નથી, શ્રમ કરશે
શિવનિર્માલ્ય ગણાય તે, સોગનર્થ
લઈ લો લાડુ બાપજી, અભડારો
મારે તો બાવું નથી, આવ તમે
સતે મન વિચારીયું, બહુ જાહી
લાડુ શીકે લાકીયા. ના માની
બેઠા પાટ પરે પછી, બોલ્યા
આજ પાટ પરે અહીં, એમ વધ
ના બાપુ એ ના બને, બેઠક ત્યા
ઇજત તો માખાપની, એક પલક
આજ્ઞા સાધુ સંતની, કયોં નહિ મ.
સેવા કરતાં સંતની, કેસી ધરતી
આજ્ઞા હું શિરપર ધરું, જો તે ર
આવી સેવા સંતની, સુઝ કરે
મજા, વજા, જળ, આપવું, એ સેવ.

ધાય.

પુણ્ય તેનું ધાય;
માદરે, પત્થર તુલ્ય મનાય.
આ બકે, મેં નહિ બોલું કુછ;
બોધજે, શંકા સભ તું પુછ
પાચતો, તજવો તે નિરધાર;
હં કરે, તેહ ઉતરશે પાર.
બાગજે, જો દુધ પાણી બાય,
પી જશે, પાણી પડતર થાય.
પાધમાં, ધર્મ લાભ લેવાય;
હં રહે, તે જન સ્વર્ગે બાય.
ગમે, નીતિ રીતિનો બોધ;
ભાવથી, ભૂડા પર છે ક્રોધ.
એકમાં, પાપ ભરેલાં કામ;
બાગે પડું, ડાહી માહરું નામ.
આત્માચારને, વિકારમય વરણન.
તેને ગણું. પરભવનો દુરમન.
ગાય તું દિલમાં, પંચભૂતકા દેહ;
મટીસમાં, હાડ માંસકા એહ.
સમ વો કુટે, ક્ષણમાં પામે નાથ;
લે સંતકી, હૈ ઉમદા અભ્યાસ.
કરલે દેહકા, મરણના એક બાર;
તું સંતકી, થાન નહિ સુંધનાર.
કરદે સંતકું, દેહ તાહરો નાર;
ધનસે સંતકી, સેમા કરલે સાર.
કહુ આપને, આ નહિ મારો દેહ;
તેની હું નથી, પરધિન છે એહ.
પરણાવતાં, દીધું માઈ દાન;
થે સ્વિકારયું, જમાઈ થઈને બાણ.
છે હાલમાં, જીવતર જ્યાં તક હોય;
છે ત્યાં લગી, અહીં શકે ના કોય.
હું પ્રેમદા, કઈ પતિની સેવ;
શું કામ છે, પતિ અમારો દેવ.

સેવા પરનરની કરે, નર્ક સાધના -
સતિ કહી ના શોભશે, લંપટ સાધુ પાસ.
પતિવ્રત બ્રહ્મ થવાય ના, એવો મારો ટેક;
પતિ પરમેશ્વર માહરો, આ ભવમાં તે એક.
સ્વર્ગ નર્ક મિથ્યા બધું, પુણ્ય પાપ ના હોય;
મનુષ્ય કા અવતારમે, મોજ ઉડાના સોય.
અંધારો આબો હવે, તમ આંખે મહારાજ;
છો માથાં કુટી મરો, નહિ, લેવાશે લાજ.
બાણો છો હું એકલી, હં તમેશી આજ;
સહાયક મારો શ્રીહરિ, ત્રિમુવન કરો રાજ.
સ્વર્ગ નર્કને દેખતી. મારી આંખો હાલ;
પુણ્ય પાપના પંથનો, હું બાળું હેવાલ.
દિખલાદે જખતો મને, સ્વર્ગ નર્ક કહાં દોય;
પુણ્ય પાપ નિચારતું, દેશી નજરે જોય.
કુટેલી તમ આજી, હૈયું છે ના હોય;
ખતાવશે જમડા બધું, આસા દે જગનાથ.
ડાહી બડી બીદમાન તું, જ્ઞાતી લગતી આપ;
મેટી ડોગી ઇશકી, હરિહર ડોગા બાપ.
જે કંઈશે તે સાંભળું, છે ના મુજને દેવ;
નાદાની બહુ દાખવી, નિપજાવોમાં કંઈશે.
ડાહી તરૂણી તું ખરી. સ્વરૂપ સૂર્ય સમાન;
જીવલા તેરા કંઈનો, દિસતા હૈ દેવાન.
હલ હાકે હ-દિન એ, જડ જૈસા હે આપ;
એ સાલા સમજે નહિ, કૈસા પ્રેમાલાપ.
જીવલા જંડાન ગરીબ હૈ, હે ના પૈસા પાસ;
એ નર કેરે સંગમે, કોન પુરે તુજ આશ
બસ રાખો બાપુ હવે, હલપર આવી વાત;
નિંદા મારા નાથની, સુચતાં કંપે બાત.
મહાકાળી સમ માનજે, રક્ત પાન કરનાર;
ભોગ લેઈ તમ દેહનો, માઈ તમને કાર.
ચીરીને ચુશી બઈ, પાપી તાઈ અંગ;
હૈયા કુટયા બાણજે, જખરો બામે જંગ.
અંહી થઈ તુજને અફ, સળી ગયો શું આપ;

જાણી જાણવા જરા, કરડે કાળો સાપ.
 થાક હરામી રાખજે, બનશે તું બે હાલ;
 બાણ કંઈ હું જગતમા, આવ્યો તારો કાળ.
 હરિહર તો ભાંડા પડયા, વગી શયું ના કાંઈ;
 બહુ જાણી છે બાપડી, લેશ નહિ બદલાઈ
 લાલચ દઉં લક્ષ્મી તાળી, બે થાયે મુજ કામ;
 ટાઢી ટમ તેથી થશે, દ્રવ્ય મુકાવે મામ
 બેઠ, બેઠ બે હાડી તું, ધર મત દુઃખ લગાર;
 દેહ લબ્ધ રૂપા દઉં, બે બાધે મુજ પ્યાર
 દાંટી મર રોયા હવે, તારી જીમ વઢાય
 લક્ષણ તારા દાખવ્યા, પાપ પેટ ભરાય.
 પુણ તારી પાવકે, બાળ મુખ સરદાર;
 દેહ ઉઠ્યો છે તાહરો, કરતો જ્ઞાન પુકાર.
 નાઈ કાઈ હું નથી, શુદ્ધ આબરૂદાર;
 માવિતર ભગવાનગા, હ નહિ કુલાગાર
 સાધુ મન વિસ્મય થયો, કરવા લાગ્યો શોક;
 બળાકાર ક્રીધા વિના, ધામ્ય થાશે ફોક.
 હાહી દિલે સમજી ગઈ, હ છું અબળા નાર;
 બેગી છે જમડા મમો, દેશ ત્રાસ અપાર.
 ચરિત્ર બે કંઈ આદર, જથી મુક્ત થવાય;
 કહું કંઈ કાટા પડ્યા, જળ પાખી જીવ બાય.
 મધુરા સ્વરથી એયરી, મિથ્યા આશો કલેશ;
 પાણિ તો પાતા નથી આવી જે ઉદ્દેશ.
 મીઠા વચનો માભળી, શ્રદ્ધા વ્યાપી અ.પ
 સંત ઉડયા જળ આગવા, ઘાલી રે સંતાપ.
 જળ ભરવા ખાતે ગયા, કરમા તુંબી પાત્ર,
 ચડયા કુવાપર કોડથી, કામ ભરેલુ ગાત્ર
 અળગો બાળી એહને, ડહીએ સાધ્યો લાગ;
 દાર સકળ અડકાવીયા, દિલમા ધારી ડાઘ.
 સાધુ જળ લાવ્યા સહી, આવી બો બહાર;
 પ્યાસ ખુઝાદે હાહી તં, ખોલી દે અટ દાર.
 દેહ પહોર દહાડો ચડે, તાજ ઉઘડશે દાર;
 અંસા તો અચ્છા નહિ, બડા રક્ષા મેં બહાર.

માથા
 લજવી માન લેખન, જુ
 લુગાઈને મુજકે ઠગા, અ
 સાધુ કેરા મોતસેં, લગે
 કોણ કહે સાધુ તને, દૈત્ય
 હવે હરામી બાણજે, નિર્
 અંતુ ભેરજ દાખવ્યું, લાતે
 પગમા કષ્ટ ધણું થયું, હાહી
 હાહી દગા કયો ના ધર, રે
 લડકા તેરા માઇ મેં, કયો
 બકવા બહોત ક્રીયા મુજે, કર
 હમકુ જ્ઞાન હુવા અળી, દિ
 બટો લાગે નામને, બે
 પુત્ર બન્યા છો હાલ તે, થઇ
 હાહી નામ છે માહરું, હહાપજ
 બુદ્ધિ બદ થયા તમે, શિક્ષા પા
 વળતી સંત વિચારના, દહાડો ન
 બહાર રહી બકવા કરે, હવે ન
 રામા રૂપવતી અતિ, રૂષિ
 આ જનમે નહિ આવશે, પાત્ર
 લાગ મળ્યો તે બચનો, હૈયે
 દહાવો આ સસારનો, શી રીતે
 કયા કહેતી છે હાહી તુ, ખોલી
 હામી કા નહિ બળાયે, મોત આ
 મોત આવ્યું છે તાહરું, દુર્ધર
 હરામ દાનત તાહરી, મરશે
 તોડુંગા મેં છાજડું, મરું તુજ
 મિથ્યા શ્રમ દેતી મુ, કયો નહિ
 કોણ હરે છે તુજ થકી, મારે હૈયે
 રક્ષા ક-યે માહરી, પરમેશ્વર શ્રી
 ગર્વ ધરે તું શા થકી, નિર્બળ ત
 જીવડો મારો બાણજે, સદા અમર
 દેહે દુઃખ બલે પડે, જીવને કંઈ

બાચ.

હા, નહિ માથાજ મરાય;
હવે તારાથી શું થાય ?
ગીત તું, શી રીતે દેખાય ?
તે, શી રીતે પેખાય ?
થયો, ગયો ધર્મ આભાસ,
સ્વર્ગને, કામ તણો તું દાસ.
તને, હેયે વાગ્યું તીર;
જશે, તારૂં શુદ્ધ શરિર.
નનો થયો સર્વથા ત્યાગ.
સ્પર્શ, શોષે સારો લાગ.
નકી, દેખી તુજને આજ;
ઉપરથી, તોડી ફાંટી છાજ.
મહારથી, વળી કાપવા કાજ;
ગીતાં બધાં, તોડી નાંખ્યું છાજ.
મહુ જખરી હતી, લઠુ સમી મજબુત;
હા ભોળે કરી, બાળે જમનો દુત.
કા છેદલા, વળીઓના દેખાય;
આવી શકે, એવું બાકું થાય.
માહે ધરૂં, ડાહી નહિ દેખાય;
મે ભાગતાં, મુજથી ના પેખાય.
તરી આ સમે, ઘાલ્યું પહેલું શીશ;
ધા મસ્તકે, ગળલાપુરના પ્રશ.
આ ભેઈને. રક્ષા કરજો ઈશ;
સંતાપતાં, છેદાને એ શીશ.
સઘળે સ્થળે, મળે કુદરતિ સહાય;
રાણી સત્તને, અસત્ત અગળું બાય.
પુર સદા લડે, વિજય સુરનો થાય;
ત્યો હારતા, ઈતિહાસે પેખાય.
તણી શોભા બધી, સ્વપ્નમાં પામે નાશ;
પરમાસ્થ તણો, અનંતતાનો વાસ.
તથ તણી ખરી, અન્ય અંધશ્રદ્ધાય;
ભેંચી જમો, જમને ખુલી ખાય.

એવાને પોખ્યા થકી, જગતું કિત ના ચાવ,
સ્વરાજ્ય શી રીતે મળે, બ્યાં ફેગી પુંબય.
વિત્ત વિચારી વાવરો, વિદ્યા વધતી બય;
પાખંડીને પોષતાં, દ્રવ્ય અકારજ બય.
ધનવાનો આ દેશના, કરો સજન સનમાન;
વિવેક બુદ્ધિ વાપરી, સુપાત્રને દો દાન.
પાળો બહુ કંગાલને, અપંગ અંધ: જોડ;
ટાળો દુખ દરદી તણાં, આશિય આપે એડ.
વિદ્યા હુક્કર વૃદ્ધિમાં, દ્રવ્ય તણો વ્યય થાય;
ત્યાં સતયુગ સ્થાપન થતો સ્વરાજ્ય ત્યાં પેખાય.
આખાદી આ દેશની, બધી આપણે હાય,
નહિ પાખંડી પોપીએ, લક્ષ્યે જગ સહુ રાય.
ધર્માર્થે ખરચાવ નહિ, નો લક્ષ્મીમનુ શું કામ.
દેગ્રાસનિમાં દે નહિ, લક્ષ્મીમાં નકામ.
વિદ્યા જ્ઞાન વધે નહિ, લક્ષ્મીનું શું કામ;
દુખ ટાળે ના દેશનાં, લક્ષ્મીમાં નકામ.
પાખંડી પોષાય ત્યાં, વિપરીત વ્યય બહુ થાય
જશ ખાવા જે વાવરે, સ્વાસ્થ ત્યાં પેખાય
ભરતામા જે ધન ભરે, વિપરીત વ્યય બહુ થાય;
સ્વાર્થ દ્રષ્ટિએ આપણું, કેવળ વ્યય જણાય.
ખડાનું દર્ષ પરમાર્થનું, સ્વાર્થ સાધવા ચ્દાય;
જગ ધિક્કારે તેહને, હાડધુત નર થાય.

(અપૂર્ણ)

છઠ્ઠો ભાગ થોડા વખતમાં બહાર પડશે.

૩૯૨૪ રૂપાલવારની } રમી પ્રસિદ્ધતા,
પોળ, જમાલપુર, } બહુ સત્યનારાયણ હરિલાલ.
અમદાવાદ.

આ છુટક નકલો વેચવા ઈચ્છનારે રતનપોળમાં

શાહ નંદલાલ દામોદરને મળવું.

અમદાવાદ—પીરમથા રોડ ઉપર નિર્મેજ પ્રી. પ્રેસમાં
લલ્લુભાઈ ઇશ્વરભાઈ ત્રિવેદીએ છાપ્યું.

પટલાણીનો સત્યાગ્રહ

(ગયા ભાગથી ચાલુ)

રાગ દાળ. (દોહરાને મળતો)

યુરોપ આદિ દેશમાં, દ્રષ્ટિ ફેંકો આપ;
નિદાણશે ત્યાં ધર્મની, સંસ્થાઓ દુઃખકાપ.
લાખો રૂપિયા લોક દે, સ્વદેશ રક્ષા થાય;
ખટગસના ખાનાર સૌ, સ્વધર્મ રક્ષા રૂઢાય.
ભીખ દેઈ ભીખ માગતો, દેશ કરે ના કોઈ,
હુઆ ફે દોગી જના, ત્યાં આગળ ના હોય.
દમડી પલ્લ ના વાવરે, ખોટા વૈભવ કાજ,
ત્યાં દાને વિદ્યાલયો, અનેક ચાલે આજ.
હુજર શોધ કળાતણી, ઉત્તેજીત ત્યાં થાય;
ભારતમાં તો દાનની, ઉલટી રીત જણાય.
ન્યાતવરા ત્યાં છે નહિ, પ્રદાલોજન ના થાય;
હરિહર બાવાના સમા, દોંગી ના પોષાય.
ધર્મજ્ઞાન હુજર તણાં, અનેક ત્યાં છે ધામ;
આપધ દેવા કારણે, દેતા જન બહુ દામ.
કારીગર તે દેશના, સન્માને પોષાય;
જુઓ આપણા દેશમાં, શું હાલત જોવાય.
ઉપર સુજળ ત્યાં વિત્તનો દેશહિતે વ્યય થાય;
પરમારથને પ્રેમથી, ત્યાં આગળ સહુ રૂઢાય.
જે દેશે નાણાં તણે, ગેરઉપયોગજ થાય;
લક્ષિમવંત એ દેશના, ગરીબ સમ લેખાય.
આ દેશે લાખો જના, ઘર છોડી વહી બાય;
અવળા ધંધા આદરી, માલ મફતના ખાય.
સદામતોને ખોળતા, ખર સમ બહુ અથડાય;
મિક્કર બાવા બની, બળધારી બહુ થાય.
નિર્ધન દેશી બંધુઓ, કરે મનુરી ખાસ;
સુકી મળે ના શેટલી, રહે બધાજ ઉદાસ.

એવી થઈ અથડાય તે, જમ
સદામતે સુખ પામતા, અવળી
અવળો વ્યય આ વિત્તનો, પ્રમા
વધે પ્રમાદી પોષ બહુ, દરદળ
લાખો જન ભૂખે મરે, પર
અરે દેશ હિતેચ્છકો, આ તે
વિચાર આવી વાતનો, કરે
ધર્મશ્રેષ્ઠ નિજનો ગણી, ઘટે
પરધર્મી આ દેશમાં, પ્રસરાં
લમણે રાખી હાથને, શો
લાલચમાં લપટાવવા, કરતા
ખોલે છે વિદ્યાલયો, અનાથરક્ષ
દર્દીઓને કારણે, આપધ દેવા
સ્થાપે છે આજે અહીં, આકર્ષે
વિચાર કરજો આજથી, ડરશે મ
વિવંકથી વિત વાપરી, બેશ ખ
જડતાની જડ કાઢજો, ચૈતનવત
વિવાદ વૈદિક ધર્મથી, કરી શકે
સૃષ્ટિની ઉત્પતિથી, વૈદિક ધ
પ્રાચિન ભારત વર્ષાનું, ગૌરવ ત્યા
બગી બાળ જોઈને, કહેતાં અ
પુસ્તકમાં અવકાશ ના, કેમ બ
હવે અટકશું આટલે, કરશું સુ
હરિહર બાવે શું કર્યું, થશે સર્વ
પ્રવેશતાં બાકા મહીં, કૌવત ?
આડખંધ હરિહર તણે, વળીયોમ
જ્યમ જ્યમ દેતો આંચકા, બાજુ
ચિતમાં એ ચોખા સયો, આકુળ બ
હીને હૃદય અતિ થયો, તર્ક કરે

સ ગાય.

૧. હો ફાટા તે વાર;
રી ગયું, પહોળી પેલી પાર.
વદે, વૃક્ષો બહુ હરખાય;
ઝાહીનો, શિલ્પત મહિમા ગાય.

લાવણી.

કી રહ્યા, ઉંધું રાખી શિશરે;
વતાં, સુકત કરી ભુગદિશરે.

નુર્યોધ્યાય સંપૂર્ણમસ્તુ.

ય પંચમોધ્યાય:

હાગ. (ચોપાઈને મળતો)

આબું છે પ્રાતઃકાળ,
બાવો છેક બન્યો બેહાલ;
ખેડુત ત્યાંથી બાય,
પગ લાંબા અતિ પેખાય.
સ્વા તપેશરી આવ્યો,
છેક મરવા વખત તેલાવ્યો;
પ કરતાં દુઃખ થાય,
પણ લખચેરાશી બાય.
વિવિધ વાણિ બોલે,
કોઈ છે નહિ સંતની તોલે;
બે ત્રણ પાસે આવ્યા,
મહારાજને મનમાં ભાવ્યા.
ભુમ ખરાડા બાવો,
આવો ભાઈઓ આંહી છુડાવો;
સાંભળ્યું કે સહુ આવી,
દિધા સંતને આજ બચાવી.
સાધુ બનું આ કેમ,
બાવો બોલ વદે જેમ તેમ;

પેલા રૂપિઆ બેવા દોડે,
નહિ દેખતાં મસ્તક ફોડે.
બસ દુર હટો સખ લોક,
જાંઘ રહેના અખી હે ફોક;
બાપુ એમ કહી ના થાય,
કાંઈ ઠારણ ના સમભાય.
બસ મરનેકા મેં આજ,
ખડોત ખુરા હુવા હે કાજ;
બલિયોકાકો મહાદુખ દેશે,
નિતનિત લડાઈ કરે છે.
આજ યુદ્ધ કર્યું મુજ સાથ,
મેં તો લાલીયો લીધો હાથ;
બળીયાતણું સૈન્ય અપાર,
સહુ મારી કર્યું મેં ઠાર.
હવે મારી કહું શી કથની,
લડ્યો બળીયાની સાથે રજની;
અને માહરૂ બગ ના આવ્યું,
મારું શરિર છાપરે ઘાવ્યું.
ઉંધે શિશ મને લટકાવ્યો,
શ્વાસોશ્વાસ સહુ અટકાવ્યો;
રહ્યો હીંમત હું બહુ રાખી,
દુઃખ પામીઓ રજની આખી.
હતા અંધ શ્રધાળુ લોક,
સાચુ માનીને કરતા શોક;
બાપુ બળીયો કાકોશું માગે,
તેનું માગતું કરીએ આગે.
સખ રૂપિઆ દેઢ હજાર,
લેકે ભાગ ગયા વેા સાર;
મેંતો ઇધર ઉધર દેખુ,
નહિ કોઈની નાણું પેખું.
આમ નૌતમ નાટક થાય,
જીવ જોગી તણો ગજરાય;
હવે ઠાહી કરે હું કામ,
તમે સાંભળો ભાઈ તમામ.

હરિજન ૭૬.

ગઈ ઘેર ઝઘડા ભેર પણ છે ચિત્તને સ્થિર રાખીયું,
 ધરકામથી નવરી થતાં બહુ દુઃખ દિલમાં દાખીયું.
 રાજ પધાર્યાં ગામના શુભ સોમવારે તે સ્થળે,
 ફરિયાદ સુણતા સર્વની સહુ ન્યાય કાળે ત્યાં મળે.
 આજે થયો છે સોમ ઠહીનાં રોમ સહુ દિવ્યાં થયાં,
 ગઈ રાય પાસે ઠાહી ને, વિસ્તારથી વર્ણન કર્યાં.
 તરણી હતી રૂપવાન ગુણની ખાણ તે આવી અહીં,
 રાજ દયાળુ દેવશે અભિરૂઢિએ નિરખી સહી.
 ભોલાવતાં પામે ગઈ ને લોક સહુ આધા ખસ્યા,
 કહે બાઈ શી ફરિયાદ તારી એમ કહી રાજ હસ્યા.
 તુ દીકરી સમ છે મને કહેજે દુઃખો વિસ્તારથી,
 દુભાઈ છે તું શા થકી કહે કોણ અત્યાચારથી.
 અબળા બની તું ન્યાય માગે ગામમાં મારગ વશી,
 અપગમીને શિક્ષા થશે ના શીકર તું કરતી કરી.
 જ ને દુઃખો તુજ પર પડયા તે સર્વ તું કહેજે મને,
 ના લેશ અબગતી હવે મંતાપ ના રહેશે તને.
 સાધુ તાણું સહુ લક્ષણો રચના પ્રપંચોના વળી,
 હેવાન મુળતાં રાજવિ કોધે કરી મંતા બળી.
 નક્ષત્રનાં જુદાં થકી ન્યમ મૂમકેતુ નિકળે,
 દાવાનળો બહુકી ઉઠી ન્યમ શુદ્ધ વશોમાં પળે.
 બારન ઉપવાનાં ધવલ અંકશે સમે શાણો સશી,
 વ્રહ્મ વર્ચનાં વામ પ્રેમી ગળવી બોલ્યો હસી.
 રીસે ભર્યાં હરિત સમે ચહેરો ખનલો લાલ છે,
 જડમૂળથી અધર્મને ઉમેડવા મન હાલ છે.
 પાપ ડના પરપત સમાને છેડ્યા તત્પર થતો,
 બ્યાળામુખી મુખ શટતાં કળીયુગ તો કપી જતો.
 કાચ ખડોમાં થકી હીરા સમે ઉભો થયો,
 શ્રી જુણ સમ સાહામણો શિર મુગટ તો ઝળકી રહ્યો.
 સહુ સૈનિકોના મંગમાં સાધુ સર્મપે મંચયો
 બહુ દુર દેખી આંતો બાંવો બહુ મનમાં ડરો
 ન્યમ ક્રમણનાં દર્શન થકી દુર કંસ પણ કંપી જતો,
 ત્વમ ન્યાયના જોનાર પામે સંત સાધુ કંપતો.
 મંસારમાં બદલાય છે હા મુખ દુઃખ તો ધડી ધડી,
 મુખ તુચ્છ કાળે સાધુએ લોકા પીડયા છે નડી નડી.
 પીડાજ પોષણ સ્વાર્થની સૂરમાર્થની કોને પડી,
 આત્મભલાધા ઉચરીને દૂલ મારી બડી બડી.

યમરાવ

સંત કંપ્યો, કા આ
 પંચત્ર પ્રાણજ પામતાં આ છ
 મેં ઠાહીને દુભવી ધણી તો આ
 હે વાંચકો વિચારજે, છે આજની
 પાખડીનાં પાખડ સહુ આજે
 સહ આટલેથી સાર લઈ ના દોષ
 નિજ બંધુઓના ત્રાસ લઈ ના માખ
 ના કોઈને દુભાવશે મન વાણિ
 અધર્મનાં વિરોધ કરતાં કોઈ
 રાજ થયો છે લાલ ઝંઝો કોધ
 ભંગતો બારી થશે સાધુ તણ
 વગડાવીયું ત્યાં દોલને ભેળુ
 સૈનિક સાથે આવિયા મંદિર
 થરથર ધ્રુજે છે સંત જે શ્રી કુખ
 ખોડો, શીલો ને સોમલો કોઈ સમ
 જીવે કહે જોગી તાણું નીચ્ચે જડામ
 ખાતાં સદાસદ આયકા બહુ ચર્મમાં
 લીધો લકડ ધકડ પછી બાધ્યો સજડ
 મેદાનમાં ચોરા સમાપે પાપ પો
 કહે બાવલો શ્રી હરિહરિ! કહે રાય જ
 મત મારીયે મુજકો જરી એસા કંઈ
 કહે રાય સાધુ આજ શને બોલતા બ
 કાં લાલીયો લઈ ના ધમો અહીં મારવ
 માફ કરતું બાપ મેરા વાચના
 બગવાન તેમ એમ કશે, રાય કર
 હે રાય તું દિસતા મુજે મહા ભક્ત તો
 કાં ના દિલે ધરતો દયા હે સ્વાલ સા
 તુમ દેખના હમ યોગિયોકા સ્વાલ જો
 હમકા લગાવે આયકા ફવ તું અવશ્ય
 પરવા ન કિસા બાપકી રાજ દુવા તો
 મેં શ્રાપ દે ક બરમ કરતા બહોત કયું
 આ કથનથી કોપે કરી રાજ કોરે અ
 અનિ કોધથી નિહુરતાનાં વેળુ રાજ
 જા જા પુતારા જોગટા તે જોગને
 કામાંધ થઈ કંબાર દુઃખના દિન હાથ
 ખાતો મશતના માલ પોષે પીડને પો

૧૧ ધણી

તાં જા કું જુનને કહે,
મેરા શીર જાં મેં ના હરે,
તારે તોડી ગણાની કંઠીઓ,
હતાં આઠાશગામી પંખીયો.
જો છે પાપ પ્રગટ્યાં તાહરં,
બધા જેને કહે તું માહરં,
શ્રુતિયું ના કષ્ટ ફેનું કાપીયું,
શ્રુત્યાનું ઇશ્વરે કળ આપીયું.
પ્રજ્ઞની પાપમાલી તેં કરી,
બોલ્યા રાજવી કોધે કરી.
જાન જુદામ કાં ઝાઝો કરે,
મેં તું ઇશથી કાં ના હરે.
ધુક અરઅર આમડી પર થાય છે,
તા મર ગયા ! હે જાન મેરા જાન છે.

૧૨ મહારાજ હે, પરવા કીસીકા બાપકી,
તવા સુઝે પરવા ખરી હૈ આપકી.
કોઈએ જમીન આના થાઓ છે,
સાધુ તમારા કોઈ મરવા જાઓ છે.
ઈન્કાર એ ના આજથી કોના મુઝ,
રોજ ને લપટેશમાં કહેતો બુઝ.
આર બીજા રાય કહે રાય બધો,
મેં મર ગયો અહંકાર મેરા ઉતર્યો.
જો સમાધિ સંત કહે નહિ જાણતો,
વેશધારી શાં મગાણક આણતો.
સખ જુઠક ચે હૈ પેટકે લીયે કીયા,
હે જુઠ મેં જળ આજસે કસકા લીયા.
મુખ પરનારનાં જેવાં ગમે છે આપને,
રહે માશ મેરાં દુઃખડાં અબ કાપને.
રતાં ક્યાં શિખ્યા વાંચ્યાં વળીજ પ્રગાળને,
મહારાજ રાજ ધ્યાન ધર લે વાળને.
હા મહાગટ હોતા શિર ચોપાસે બમે,
હયા કું કું બાપુ માશ કર દે આ સમે.
મહાપુજ તમારી આજ તો થાશે ખરી,
જાને મજબૂતો જાશે બધોયે ઉતરી.
ટકા ઓર જાંડી લવણ જળ દેએ સહ,

મનમાં અતી હરબાય છે કોઈકો અને પાલી જ.
બાવો ખરે એ હાલ થઈ બરકા અતિશે પાડતો,
જોરથી ફટકો પડે તે આમડીને શડતો.
ગજ પુછે કહે સંત સાચુ ડાહી ત્યાં આવી હતી,
હા, બાપજ એ માત મેરી ડાહી હે સચ્ચી સતી.
તેના શિયળને તોડવા કહેા યત્ન કંઈ કીધા હતા,
હા, બાપજ કર માફ મુજકો અકળ યત્નો સૈજતા.
સીના સતી સખ ડાહી માતા સચકુ વળગી રહી,
પતિવ્રતા એસી જગતમેં અન્ય મેં દેખી નહો.
હરકુચ્છ યત્નો આદર્યાં ના કોઈમાં કું ફાવીઓ,
અપકા છતા સચલા બની મુજકો ખરો હંશવીયા.
પાણી પીવું છે એમ કહી મુજકો કુંવા પર ભેજયો,
હા સખ અટકાવીયાં મુજકો ફ્લો ઉગ્રેદિયો.
મેં દારકુ દેવા દિયા માથાં ફરી મેં થાડીયા,
જાગરકુ નાંડી શીયોહાં શીય ઉધે ભટકીયા.
સાધુ મુખે સરવે સુણી સહુ સત્યને પરમાણિયુ,
જન્મેન્ટ ધરનાં જોર જાડું સંતના પર આણિયુ.
સહુ લોકને ત્યાં સુચવ્યુ શિખામણી જાગી ઈધ,
વિશ્વાસ ના કરવો કદાપી જૂનાના બોળા થઈ
લક્ષણુ કેપળાં સાધુતાના સર્વને સમજવીયાં,
પ્રત્યક્ષ મળતાં પારખુ પાખંડ તો પરનારીયા.
ન્યાય ત્રિષો નેક રાખી ટેક વસ્તિતા ધાણુ,
શહીન શાખાશ છે ધન્ય માત જેણે તે જણિ.
શિન્છે કગવા સંતનેા આજા દીધી અધિકારથી,
દી ગયા સહુ હોશકોશો સંતના અત્યારથી
સરવે પડેા સાંભળી બહુ શોકને દરકાવતા,
સાધુ કપાતાં કષ્ટ થારો, એમ સહુ ઉચ્ચારતા.
ના કોઈને હીમત જરી કહે રાયને વિનતિ કરી,
જનાં સમીપે પાલ પાળ સર્વના પડતા હરી.
પ્રહ્લાદજી વસંતક પામે જે રીતે દેખા જઈ,
ડાહી ત્યમ શાણિ બની એ રાજવી પાસે મઈ.
એ દાથ જોડી વિનયથી કહે વાતનો મારી જશે,
આશા રહી છે એક મારી શી રીતે પુરી થશે.
તું બોલ બાળા સત્વરે શી છે અભિલાષા તને,
આપો વચન કહે ડાહી બાપુ તોજ કહેવાનું મમે.
લે વચન માફ સત્ય કહે કું આશ પુરૂં તાહરી,

ના કં ના
૧૦૦ : વધારી શકે એકને આ કલ્પ -

બહુ પાષાણીથી ઉત્પત્તિ મળે તો તમામ મસ્તક હો,
શિક્ષા મદારે આપણ એકે ભવાને કહે સહ.
ભગવાં કૃષ્ણ છે વચ્ચે આને કોખને પાથો મળે,
અગમ્ય તોને મારશે સિરછેદ ના ગોળે અહીં
ક'ઇ અન્ય શિક્ષા આપણે જે ધ્યાનમાં આવે પ્રજા,
શિર છેદને જન્મના દ્વેષે બહુ ન્યાયક્ષેપો છે વિજા
શબ કહું મદી મુછો માથુ મુડાવો એકનું,
કાળો મથિડે નવા કરવા નાક કાપો તેકનું.
તેના લક્ષાટ મેળનું ટપક કરો કાળુ બહુ,
સહુ મામ મથે કરવો જ્યા નિરખે લોકો સહુ.
કાંઠા પછી આ નાજમવાળી હાલ જુડે એકને,
જે અમશે પાછો બહોળો કાપશુ એ દેહને.
નર થયુ નાક થયુ છે ડંગરા સાધુ હન,
પાન નાક તેનું મારશે ત જોઈને છવડો ને.
જ્યા અમલ આક્યા હુકમનો ત્યા સતને યુ થાય છે,
માગી કયમ તે સવ વખત કલેશથી કંપાય છે.
લોખી જના જ્યા વાન ત્યા તો અધશ્રદ્ધા ગાવતી,
મૂર્તતા વનનાળા કારીઅરી બહુ કાનતી
આ મતન શિક્ષા થઈ પોમળ પ્રકાશ્યુ જ્યાહરે,
અદ્વિતી ગયા ત કયા હવે તેની તથા શી માહર
આ અશ્રદ્ધા જાગમા જાગ જના સંપડાયછે,
બાળાપણું અમાનત જ્યા હોય છે ત્યા જાય છે.
૧ લોખા બહુ શાશે નાક અમાન કો રહેશે નહિ,

સત્યના ના. તમા શુ.
આશિષ છે મારી બચાવે
મૂર્તતા મુજ પડે જ્યા
ઇતિથી સત્ય થે હર્ષ મડે આ.
૧ કથાયામ પચમોદ્યા

ઓરમ શાંતિ: શાંતિ: !

ઇત્યેમ સં પૂર્ણમ્

અત્યુત મોહનં, ભાર
સદિ સહોદરં, કર્મ
ધીધરં મોહનં, પતિ
સત્ય યુદ્ધ નાયકં, શ્રીજ

શ્રી માહાત્મા ગાં

૩૯૬૪, પાલવાની }
પોળ, જમાલપુર, } બહુ સત્યના
અમદાવાદ.

આ છુટક નકલો વેચવા ઇચ્છન
શાહ નંદલાલ દામોદરં

અમદાવાદ—ધીરમશા રાઠ ૬૫૨ નિ
હસ્તુઆલ હસ્તરઆલ વિરેલી



અમાર

“વિવિધ કાવ્યમાળા”

ના અભિજ્ઞ આહુક બનેા.

સોંધા ભાટે મિહુપુરની યાત્રા સમજાવે !

ગજલ.

નથી માર્સિક ત્રિમાસિક સમાદિક કે દૈનિક,
અમારી કાવ્યમાળા છે, ૭૨૫૨ રાઇનો મનિક
મુગે જુગ બગતિ જયોતિ, સનાતન સત્તાનો સિદ્ધિ,
જણવવા કાવ્યમાળાની, અમોએ યોજના કીધી.
મુસાફર ફેલ ગાડીમા વખત વાળી બધો કાલે
અમારી કાવ્યમાળા ત્યા, અજમ શાનિજ શિખવાડ
બળી બાગે બગીચે ને, અમારી કાવ્યમાળા લખ;
જશે તો મિત્રમંડળમા, જણાશે એ ખરી સુખદર્શ.
વંરસનાં જોઈ રૂપિયો છે, સવા આનંદ પડે મહિન,
કહી ના સુકતા દેવા, અમણા ફંડમા ચલિન.
વરસ આખર લગી વાંચો, છનાચે ભેટ ગાપીશુ;
કહી ને પોપશો પેસે, મુઝિમ આપ સ્થાપીશુ.
બલે આદર મળે કે ના, સફળતા પ્રાપ્ત હોકે ના;
અમોને શી તમા તેની, ન કંઈછા બાણવાની હા.
મઘીશુ રાત ને દહાડો, કરીશુ કાજ પરહીતના;
અને કર્તવ્ય પોતાનું, ઉતાપીશુ અર્થ ચિતમા.

